

relații financiar - valutare și comerciale internaționale

ghidul lucrătorului de comerț exterior

Analiza financiară a întreprinderii și eroziunea monetară

Experiența unor perioade îndelungate în care inflația a atins în multe țări capitaliste cote ridicate, i-a determinat pe economiști să conceapă și utilizeze din ce în ce mai mult metode de analiză financiară care să ia în considerare factorul timp și factorul eroziune monetară.

Multe dintre aceste metode au fost popularizate și în literatura economică românească din ultimii ani. Ele se referă cel mai adesea la analiza previzională a eficienței proiectelor de investiții realizate în cooperare cu firme externe.

Nu mai puțin important este însă luarea în calcul a efectelor eroziunii monetare cu ocazia analizării exercițiilor bilanțiere încheiate. Cunoașterea modului în care inflația modifică structura financiară a întreprinderii este necesară atât pentru aprecierea rezultatelor obținute de societățile mixte la care participă țara noastră, cât și la aprecierea bonității comerciale a firmelor cu care întreprinderile noastre de comerț exterior intră în relații de afaceri.

Un prim aspect care trebuie avut în vedere este faptul că instabilitatea nivelului general al prețurilor afectează rentabilitatea întreprinderii.

Aceasta în condiții normale, se exprimă ca raport între beneficiul net obținut și capitalul investit.

Scăderea puterii de cumpărare a monedei în care este exprimat bilanțul contabil al întreprinderii analizate impune însă ca fondurile investite sub formă de capital social să fie reconstituite astfel încât ele să-și mențină valoarea inițială odată cu începerea unui nou exercițiu financiar. Sumele destinate însă acestei reconstituiri se preiau din beneficiul întreprinderii diminuând implicit rentabilitatea acesteia.

Să presupunem, spre exemplu, că într-o întreprindere au fost investite 1000 u.m. și că la finele anului s-a obținut un beneficiu de 180 u.m. după ce investitorii și-au recuperat fondurile alocate inițial.

Într-o perioadă de stabilitate monetară, rentabilitatea întreprinderii calculată ca mai sus ar fi de 18 la sută. Dacă însă nivelul general al prețurilor a sporit cu 12 la sută beneficiul real al întreprinderii se va diminua:

Beneficiu net	180
Reconstituirea puterii de cumpărare a fondurilor avansate	-120
Beneficiul	60

Prin urmare, investitorii obțin un beneficiu de numai 60 u.m. la finele exercițiului financiar, beneficiu exprimat în moneda momentului respectiv. Pentru a se determina rentabilitatea întreprinderii, trebuie ca acesta să fie raportat la capitalul investit, corectat cu indicele inflației, pentru ca ambii termeni ai raportului să fie exprimați în aceeași unitate monetară:

$$\frac{\text{Beneficiul real}}{\text{Capital investit corectat}} = \frac{60}{1000 - 120} = 5,35\%$$

Abaterea rezultatului obținut de la cel inițial trebuie să dea în mod evident de gândit.

În general, normele de conducere a evidenței contabile din diferite țări nu prevăd corectarea rezultatelor economice ale întreprinderilor de maniera arătată mai sus. Una din explicații este faptul că în perioadele de inflație autoritățile financiare ar vedea diminuate cu mult impozitele asupra beneficiarilor percepute de la societăți, dacă s-ar permite prelevarea din beneficii a unor rezerve pentru reconstituirea puterii de cumpărare a capitalurilor investite. Pe de altă parte chiar întreprinderile preferă să neglijeze luarea în calcul a eroziunii monetare în scopul prezentării unei situații financiare cât mai prospere.

Pe termen lung însă consecințele pot fi dezastruoase. Repartizarea către acționari sau către participanții la capitalul social a unor beneficii ridicate conduce la scăderea solvabilității patrimoniale a întreprinderii. Drept urmare, acționarii încep să se dezintereseze de afaceri și să se retragă, iar accesul la credite este din ce în ce mai dificil. Din contra, analiza financiară realistă permite luarea la timp a măsurilor necesare pentru creșterea productivității muncii și pentru sporirea eficienței folosirii fondurilor fixe, ceea ce asigură menținerea unei prosperități permanente a întreprinderii.

Supliment la

nr. 19 1983

Revista
ECONOMICA

O altă metodă de estimare a rezultatelor reale, de data aceasta mai analitică, este cea a așa-ziselor conturi de surplus.

Metoda constă în analizarea veniturilor și cheltuielilor unei societăți, poziție cu poziție, influența variației prețurilor și efectul eroziunii monetare. Prin aceasta se determină surplusul de productivitate pe care îl degajă întreprinderea.

Acest surplus este apoi repartizat între diferiții parteneri ai societății respective prin intermediul următoarelor mijloace :

- scăderea prețurilor de vânzare (transfer spre clienți)
- creșterea salariilor (transfer spre personal)
- creșterea prețurilor de achiziție (transfer spre furnizori)
- creșterea rentabilității financiare (transfer spre acționari).

Transferul de resurse pe care productivitatea realizată de întreprindere îl permite nu trebuie să aibă în mod necesar sensul de mai sus. Pot exista în egală măsură transferuri dinspre partenerii întreprinderii către aceasta. Spre exemplu, prețurile de vânzare pot crește (transfer în detrimentul clienților) pentru a se face față unor costuri sporite ale materiilor prime (transfer spre furnizori). De asemenea, salariile pot scădea (transfer în detrimentul personalului) pentru a se putea oferi prețuri mai competitive (transfer către clienți).

Analiza financiară prin intermediul conturilor de surplus și a transferului acestor surplusuri permite adoptarea unor decizii strategice bine fundamentate, legate de situația pieței, performanțele întreprinderii și obiectivele în dezvoltare pe care aceasta le urmărește pe termen lung.

Calculul efectiv al surplusului se bazează pe separarea influenței variației volumului de influența variației prețurilor, necesitând cunoașterea foarte aprofundată a factorilor care determină evoluția prețurilor specifice. Printre acestea, dincolo de eroziunea monetară, putem enumera schimbarea calității produselor, creșterea cheltuielilor de circulație, factorii conjuncturali etc. Analiza trebuie să aibă în vedere dimensionarea exactă a influenței lor asupra veniturilor și cheltuielilor întreprinderii pentru ca deciziile care urmează a fi luate să aibă la bază concluzii corect stabilite.

Un alt aspect pe care dorim să îl tratăm este influența inflației asupra bonității comerciale a întreprinderii. Este vorba de impactul creșterii prețurilor asupra capacității de plată a acesteia.

În general trei sînt indicatorii prin care se evaluează securitatea financiară a unei întreprinderi.

a) Solvabilitatea care se calculează prin raportarea capitalului social propriu la suma dintre acesta și creditele pe termen mediu și lung.

Asemănător acestui indicator se construiește și un altul intitulat rata independenței financiare, care se exprimă prin raportul dintre capitalul social și datorile pe termen mediu și lung.

b) Fondul de rulment (net), este diferența dintre mijloacele circulante și datorile pe termen scurt.

c) Lichiditatea, este exprimată sub forma raportării valorilor realizabile la datorile pe termen scurt.

Acești indicatori, alături de rentabilitatea întreprinderii, sînt în general luați în analiză de către bănci cu ocazia acordării de credite, de către partenerii de afaceri, pentru a cunoaște calitatea financiară a partenerului, în fine de către acționari pentru a decide dacă își mențin participarea la capitalul social sau nu.

Eroziunea monetară afectează, dacă nu lichiditatea, în orice caz solvabilitatea și fondul de rulment.

Este evident, că mărirea prețurilor conduce la subevaluarea stocurilor, în special cînd acestea sînt supuse unei perioade de depozitare pe termen mai îndelungat. Este vorba de stocurile de materii prime, precum și de producția în curs, în ramurile cu ciclu lung de fabricație. Aceasta face ca indicatorul „fond de rulment” să fie diminuat, căci dacă materiile prime respective ar fi supuse revinzării, prețurile care s-ar obține ar fi superioare celor de achiziție. Mai mult de atît, stocarea pe o perioadă mai îndelungată poate aduce chiar beneficii, în situația cînd prețurile de vânzare a produselor finite cresc simultan cu cele ale materiilor prime, iar cheltuielile indirecte și salariile cresc mai încet.

În altă ordine de idei, rata independenței financiare, expresie a solvabilității, este, de asemenea, denaturată de eroziunea monetară. Partea din capitalul propriu adus de participanți sub formă de teren, clădiri și alte mijloace fixe, este complet alterată de inflație, fiind uneori nevoie să se multiplice de două sau trei ori pentru a se putea exprima în prețuri curente.

În consecință, inflația denaturează structura financiară a întreprinderii și implicit capacitatea sa de a contracta împrumuturi.

Pentru a corecta bilanțul contabil și deci rezultatele întreprinderii în funcție de eroziunea monetară este necesar a se exprima principalele posturi din bilanț în monedă constantă sau în prețuri actuale. Influențele rezultate corectează contul de beneficii și pierderi, obținîndu-se astfel rezultatele reale. Această operațiune de reevaluare a patrimoniului întreprinderii este deosebit de laborioasă și în general greu de realizat în fiecare an. Avînd în vedere însă că analiza influenței inflației asupra situației financiare a unei societăți nu își propune corectarea posturilor din bilanț, ci doar evaluarea cit mai corectă a acestora, propunem în continuare o metodă mai generală și mai simplă care ne poate oferi cu puține calcule un rezultat destul de apropiat de realitate.

Pentru exemplificarea concretă a metodei pornim de la bilanțul restrîns a unei întreprinderi la finele unui exercițiu financiar :

ACTIV		PASIV	
Mijloace fixe	60.000 um	Capital social	70.000 um
Disponibilități	2.000 um	Credite pe termen lung	30.000 um
Clienți și debitori	3.000 um	Credite pe termen scurt	15.000 um
Materii prime	10.000 um	Beneficii de repartizat	10.000 um
Producție în curs	30.000 um		
Produse finite	20.000 um		
TOTAL	125.000 um		125.000 um

Rentabilitatea întreprinderii pare satisfăcătoare. Raportarea beneficiilor obținute de 10.000 u.m. la capitalul social dă un rezultat de 14,2%.

Să vedem însă care este influența inflației asupra principalelor posturi din bilanț și efectele asupra performanțelor economice. Pentru aceasta să considerăm că investiția are un termen de funcționare planificat de 10 ani și că acesta este bilanțul celui de-al patrulea an de la punerea în funcțiune. De asemenea, să presupunem că pe parcursul celor patru ani de funcționare s-au înregistrat următoarele ritmuri medii anuale de creștere a prețurilor:

— nivelul general al prețurilor în economie	15%
— prețurile materialelor prime	10%
— prețurile mijloacelor fixe similare	12%

a. Prima operațiune pe care o facem constă în reconstituirea puterii de cumpărare a capitalului social. Pentru aceasta folosim formula dobânzii compuse obținând suma în unități monetare care ar trebui să fie înscrisă în bilanțul contabil la postul „Capital social“ pentru ca acest capital să aibă aceeași putere de cumpărare ca și în momentul constituirii societății: Ca rată de actualizare folosim indicele nivelului general al prețurilor:

$$70\ 000\ \text{u.m.} \cdot (1+0,15)^4 = 122\ 500\ \text{u.m.}$$

Diferența este considerabilă dar nu trebuie acoperită în mod integral din beneficiile nete ale anului expirat. Practic ea ar trebui dedusă din beneficiile tuturor celor patru ani de funcționare a întreprinderii

Pentru a afla cu cât trebuie afectate rezultatele financiare ale anului în curs, în vederea reconstituirii puterii de cumpărare a sumelor avansate drept capital social, calculăm diferența dintre capitalul social actualizat la momentul anului patru și capitalul social actualizat la momentul anului trei:

$$70\ 000\ \text{u.m.} \cdot (1+0,15)^3 = 106\ 400\ \text{u.m.}$$

$$122\ 500\ \text{u.m.} - 106\ 400\ \text{u.m.} = 12\ 100\ \text{u.m.}$$

Acest rezultat ar trebui prelevat de beneficiile anului curent pentru a se reîntregi puterea de cumpărare a capitalului social față de puterea de cumpărare a acestuia în anul precedent, considerând bineînțeles că și în anii anteriori s-a efectuat aceeași operațiune.

b. Reevaluarea mijloacelor fixe este o a doua operațiune pe care o efectuăm. Creșterea prețului acestora aduce întreprinderii respective beneficii.

Beneficiile rezultă din faptul că mijloacele fixe au fost cumpărate la un preț inferior celui din anul pentru care se face analiza, urmînd a se amortiza o sumă inferioară celei care ar trebui recuperată dacă ele ar fi fost achiziționate în acest an¹.

Determinarea beneficiilor provenite din reevaluarea fondurilor fixe presupune în primul rînd stabilirea volumului fondurilor fixe existent la începutul perioadei de funcționare a întreprinderii atunci cînd acesta nu este cunoscut. Ținînd cont de premisele enunțate la începutul exemplului nostru, și anume că investiția are o durată de funcționare de 10 ani și că ne aflăm la finele celui de-al patrulea an de la punerea în funcțiune se poate deduce valoarea inițială a mijloacelor fixe rezolvînd ecuația pe care o dă formula valorii reziduale a acestora, considerînd că amortizarea este de tip linear:

$$M.F. \cdot (1-0,1 \times 4) = 60\ 000\ \text{u.m. unde:}$$

M.F. = mijloace fixe constituite inițial

0,1 = rata anuală de amortizare

4 = anul pentru care se cunoaște valoarea reziduală.

Rezolvarea acestei ecuații ne conduce la rezultatul de 100 000 u.m. care reprezintă volumul mijloacelor fixe cuprins în bilanțul de la începutul primului an de funcționare a întreprinderii.

În acest moment dispunem de toate datele pentru determinarea beneficiilor rezultate din reevaluarea mijloacelor fixe. Această operațiune se desfășoară conform tabelului de mai jos:

Anul	1	2	3	4
1. Sold inițial	100.000	100.800	101.606,4	102.419,3
2. Rată de actualizare 12% (1) × 1,12	12.000	12.096	12.192,8	12.290,3
3. Sold actualizat (1)+(2)	112.000	112.896	113.799,2	114.709,6
4. Uzură 10% (3) × 1,1	11.200	11.209,6	11.379,9	11.471
5. Sold final (3)-(4)	100.800	101.686,4	102.419,3	103.238,7
6. Sold în bilanț	90.000	80.000	70.000	60.000
7. Beneficiu cumulat (5)-(6)	10.800	21.686,4	32.419,3	43.238,7
8. Beneficiu din anii anteriori	0	10.800	21.606,4	32.419,3
9. Beneficiu pentru anul curent (7)-(8)	10.800	10.886,4	10.812,9	10.819,4

Așa cum se observă, calculul pornește prin aplicarea ratei de actualizare care reprezintă creșterea prețurilor de 12 la sută, la soldul mijloacelor fixe de la începutul anului pentru care se face calculul, majorîndu-se soldul final cu această sumă. În acest fel se obține soldul mijloacelor

fixe actualizat. Acestuia i se aplică procentul de uzură de 10 la sută pe an, știind că durata de funcționare este de 10 ani. Prin deducerea uzurii din soldul final actualizat se obține valoarea reziduală actualizată a mijloacelor fixe. Aceasta se compară cu valoarea reziduală neactua-

lizată, cuprinsă în bilanț. Diferența dintre cele două reprezintă beneficiile din reevaluarea mijloacelor fixe cumulate din momentul punerii în funcțiune și pînă în anul pentru care se face calculul. Pentru a cunoaște oit din aceste beneficii se dăborează creșterii prețurilor mijloacelor fixe în anul curent, din beneficiile cumulate pînă în anul analizat se deduc beneficiile cumulate pînă în anul precedent.

c. În fine, o ultimă operațiune pe care a efectuăm constă în reevaluarea stocurilor de mijloace circulante. Datorită creșterii prețurilor materiilor prime și a produselor finite, reevaluarea stocurilor pe care le deține o întreprindere produce, ca și în cazul mijloacelor fixe, beneficii. Spre deosebire de mijloacele fixe însă, mijloacele circulante nu pot fi supuse reevaluării decît dacă perioada de stocare depășește un an, deoarece se operează în general cu indici anuali de creștere ai prețurilor.

Să presupunem în exemplul nostru că efectuăm operațiunea de reevaluare asupra stocului de materii prime și asupra producției în curs, ciclul de fabricație în cazul de față prelungindu-se pînă la durata de un an. Produsele finite nu se reevaluează, deoarece perioada de stocare a lor este scurtă.

Materii prime : 1 000 u.m. $(1+0,1) = 11\ 000$ u.m.
 Producție în curs : 30 000 u.m. $(1+0,1) = 33\ 000$ u.m.

Reevaluarea făcîndu-se numai pentru un an, rezultă că în anul luat în analiză beneficiile din reevaluarea stocurilor reprezintă 4 000 u.m. adică diferența dintre stocurile în prețuri curente și cele în prețuri constante.

Se pot acum opera corecturile necesare asupra rezultatelor financiare ale întreprinderii.

Beneficii de repartizat	10 000
Prelevare pentru reconstituirea puterii de cumpărare a capitalului social	-16 000
Beneficii din reevaluarea mijloacelor fixe	10 819
Beneficii din reevaluarea stocurilor	4 000
<hr/>	
Beneficiu real	8 719

Pe baza rezultatelor stabilite putem să schițăm o situație comparativă a indicatorilor care caracterizează performanțele și bonitatea financiară a întreprinderii calculați pe de o parte prin utilizarea soldurilor cuprinse în bilanț, iar pe de altă parte utilizînd rezultatele obținute din calculele de reevaluare.

	Situația conform bilanț	Situația reală
Rentabilitate	$\frac{10000}{70000} = 14,2\%$	$\frac{8719}{122500} = 7,1\%$
Solvabilitate	$\frac{70000}{100000} = 70\%$	$\frac{122500}{122500+30000} = 80\%$
Independență	$\frac{70000}{30000} = 233\%$	$\frac{122500}{30000} = 408\%$
Fond rulment	$65.000 - 15.000 = 50.000$ u.m.	54.000 u.m.
Lichiditate	$\frac{2000+3000+20000}{15.000} = 346\%$	346%

Concluzia pe care o tragem pe baza analizei efectuate este că întreprinderea are o bonitate financiară mai bună decît rezultă din bilanțul prezentat. Aceasta îi îndreptătește accesul la un volum sporit de credite. Partenerii comerciali pot avea încredere în această societate. Pe de altă parte însă, rentabilitatea capitalului investit este mai scăzută decît rezultă din cifrele publicate, ceea ce ar trebui să determine conducerea întreprinderii să ia măsuri de creștere a productivității muncii, de reducere a cheltuielilor, de ridicare a calității produselor, pentru ca beneficiile pe care le obține să fie superioare.

ODOBESCU EMANUEL

Banca pentru Agricultură și Industrie Alimentară

¹ Vezi și Ioan Ciolan — Strategii în investiții, Ed. Academiei R.S.R. — București 1978 — pag. 292.

Relații financiare internaționale

Organizarea piețelor monetare și de capital

În cadrul marilor centre financiare care s-au dezvoltat: Londra, Paris, Berlin, New York, Zürich, numărul băncilor dispuse să ofere fonduri sau în căutare de fonduri a crescut atît ca urmare a creșterii numărului lor cît și al volumului operațiunilor derulate. În aceste condiții devenea din ce în ce mai dificil să se contacteze rapid și eficient două instituții interesate: una care să ofere și alta care avea nevoie de fonduri. Astfel au apărut firme sau persoane specializate cu rolul de intermediari între cei care ofereau fonduri și cei ce erau în căutare de fonduri. Așa s-au format piețele monetare și de capital în diferite țări.

Deși apariția și dezvoltarea atît a pieței monetare cît și a pieței de capital a fost determinată printre altele de existența simultană a unor disponibilități și nevoi temporare de fonduri, ele sînt delimitate alături de alte aspecte, în primul rînd de intervalul de timp pentru care sînt date și luate cu împrumut fondurile.

Piața monetară cuprinde ansamblul de relații ce se formează la nivelul unei țări între instituțiile (persoane fizice sau juridice) angajate în efectuarea de tranzacții financiare, plasare și atragere de fonduri pe termen scurt (pînă la un an).

Comparativ cu aceasta, **piața de capital** (sau financiară) cuprinde ansamblul (persoane fizice sau juridice) angajate în efectuarea de tranzacții financiare, plasare și atragere de fonduri pe termen mijlociu și lung.

Dacă într-o etapă inițială, operațiunile pe piața monetară aveau în vedere în primul rînd depozitele și creditele interbancare (împrumuturile se făceau de la bancă la bancă), ulterior sfera operațiilor s-a diversificat odată cu apariția și diversificarea diferitelor efecte negociabile pe

perioade scurte (cambii, bonuri de tezaur etc.). În funcție de apariția și dezvoltarea operațiunilor cu astfel de efecte, au apărut și s-au dezvoltat în cadrul pieței monetare, segmente de piață specializate pe tranzacții cu un anumit tip de efecte financiare sau comerciale. În ce privește existența și funcționarea piețelor monetare în etapa actuală, o caracteristică o constituie faptul că fiecare piață monetară națională își are specificul ei, specific concretizat prin participanți, sferă de cuprindere, reglementările căreia îi este supusă, adâncime etc. Cu toate acestea, anumite elemente comune se regăsesc la nivelul fiecărei piețe monetare naționale. Acestea sînt: participanții, intermediarii, relația dintre această piață și banca centrală (de emisiune), dobînda.

Participanții la activitatea unei piețe monetare naționale sînt de fapt instituțiile, persoanele fizice sau juridice care fie că sînt dispuse să ofere fonduri, fie că sînt în căutare de fonduri, uneori, cel mai adesea băncile, se află în dubla ipostază de ofertante și solicitante de fonduri.

Intermediarii sînt acele instituții specializate sau nu (băncile putînd fi ele însele și intermediari) sau persoane cu activitate specializată (intermediari, brokeri, curtieri) care asigură, contra unui comision, legătura dintre cei ce oferă fonduri și cei ce sînt în căutare de fonduri.

Plaja monetară națională

OFERĂ FONDURI (pe termen scurt)	INTERMEDIARI	SOLICITĂ FONDURI (pe termen scurt)
---	---------------------	--

Statul	Băncile comerciale	Statul
Autorități locale	Casele de scont	Autorități locale
Banca centrală	(sau reescont)	Banca centrală
Bănci specializate	Brokeri curtieri	Bănci specializate
Instituții publice	operatori etc.	Instituții publice
Societăți de investiții		Societăți de investiții
Case de asigurări		Case de asigurări
Case de pensii		Case de pensii
Persoane particulare		Persoane particulare

Banca centrală (de emisiune) are un rol deosebit de important pe această piață din mai multe considerente. Piața monetară prin specificul ei determinat de efectuarea de tranzacții financiare pe termen foarte scurt sau scurt, pînă la un an, este legată direct de circulația masei monetare la nivelul țării respective. Fondurile degajate temporar și deci și împrumutate temporar, fiind determinate de ciclicitatea procesului economic direct. În aceste condiții banca centrală, la nivelul pieței monetare, apare indirect ca: **participant**, în calitate de creditor în ultimă instanță (prin procesul reescontării efectelor comerciale și financiare de către băncile comerciale la banca centrală); prin taxa scontului **manevrează** în anumite limite masa monetară în circulație și în sfîrșit, **alimentează** în calitate de institut de emisiune circulația monetară, în condițiile în care apare necesar.

La nivelul acestei piețe, statul, prin intermediul băncii de emisiune ca urmare a relațiilor dintre aceasta și băncile comerciale poate promova o anumită politică monetară¹

în sfîrșit, un ultim element caracteristic oricărei piețe monetare îl constituie **dobînda**. Toate mișcările de fonduri care au loc la nivelul acestei piețe, ca de altfel la nivelul tuturor piețelor financiare și de capital, naționale sau internaționale, presupun odată cu obținerea dreptului de a folosi sau obține fonduri — plata unei dobînzii.

Activitatea legată de piața monetară, ca de altfel și cea aparținînd pieței de capital naționale se poate desfășura într-un anume loc (bursa de valori) implicînd bineînțeles o largă rețea de legături cu toți participanții sau printr-un sistem de legături (telefonice, telex) directe între bănci și ceilalți participanți la piața monetară, respectiv fără existența unui anume local destinat acestui scop. Indiferent de forma concretă de organizare ea constituie o adevărată piață în sensul economic al termenului. Intermediarii asumîndu-și sarcina de a face legătura între oferte și cereri, fie constituindu-se ei înșiși ca contraparte, fie intervenind pentru ai pune în legătură pe contractanți (acesta e rolul curtierilor sau brokerilor), se realizează în fapt sistemul de relații ce dă dimensiune pieței monetare. Confruntarea cererilor și ofertelor se efectuează fie direct, fie prin telefon sau telex, iar participanții sînt suficient de numeroși și informați ca tranzacțiile și dobînzile plătite pentru acestea să se efectueze în condiții de concurență specifice pieței capitaliste.

Un exemplu privind modul de organizare și funcționare a unei piețe monetare o constituie **plaja monetară în Franța**. În Franța ca și în alte țări piața monetară a fost, la origine, o creație a băncilor dornice să compenseze între ele disponibilitățile și nevoile lor cotidiene de fonduri. Mai întîi ca piața de capitaluri pe termen foarte scurt, piața monetară din Franța s-a extins în continuare și în piața de capitaluri pe termen mai lung, deschisă nu numai băncilor ci și unor instituții financiare etc.²

¹ Formele pe care le poate îmbrăca intervenția băncii centrale la nivelul băncilor și astfel indirect la nivelul masei monetare sînt diferite. Cele mai des practicate politici sînt: **politica taxei scontului** prin care banca centrală, stabilind un anumit nivel al dobînzii (taxa scontului) la care reescontează hîrtiile de valoare prezentate de băncile comerciale în scopul reintegrării disponibilităților lor bănești determină alimentarea circulației monetare cu mai multe semne bănești (cînd taxa scontului e mică) sau reducerea masei monetare (cînd taxa scontului e mare); **politica rezervelor minime obligatorii**, stabilind un anumit nivel al rezervelor pe care trebuie să le dețină băncile comerciale, banca centrală, le determină astfel, capacitatea lor de creditare — rezerve minime obligatorii la un nivel ridicat determină reducerea capacității de creditare și invers; **politica plafonelor de credite** are în vedere stabilirea unui anumit plafon în limitele căruia băncile pot acorda credite — cu cît plafonul este mai ridicat cu atît capacitatea de creditare a băncii crește; **politica pieței deschise** constă în activitatea băncii centrale de a cumpăra sau vinde, în funcție de obiectivul propus, hîrtii de valoare de pe piață, manevrînd astfel atît masa monetară cît și volumul creditelor pe care le pot oferi băncile comerciale etc.

² Le marche monetaire en France, Service de l'information de la Banque de France, nov., 1979.

Ca participanți sînt admiși să opereze pe piața monetară franceză băncile, instituțiile financiare, instituțiile publice sau semipublice cu caracter financiar, agenții de schimb, societățile de investiții în valori mobiliare, companiile de asigurări, societățile de capitalizare, prevederi și pensionări. Rolul acestor organisme pe piața monetară este diferit. Unele acordă împrumuturi: din această grupă fac parte acele instituții a căror activitate constă în a primi fonduri pentru care caută plasamente pe o durată mai lungă sau mai scurtă. (Casa de Depuneri și Consemnațiuni, Casa Națională a Energiei, Companiile de asigurări, Casele de pensii etc.). Altele contractează împrumuturi, cum sînt, în special, băncile de credit pe termen mediu și lung care nu colectează decît o mică parte din resursele necesare activității lor și instituțiile financiare specializate în vânzarea pe credit sau închiriere pe credit, care datorită legislației franceze, nu sînt autorizate să primească depuneri din partea publicului. În sfîrșit, o a treia grupă (cea mai numeroasă) este formată din bănci în general și băncile de depuneri în particular care și acordă dar și iau cu împrumut fonduri.

Intermediarii. Pentru a face legătura între cei ce acordă și cei ce primesc împrumuturi intervin două categorii de intermediari: curtierii (brokerii) și casele de reescontare. **Curtierii** în număr limitat (30) sînt simpli intermediari, care odată fiind încheiată operațiunea, trimit fiecărei părți o fișă ce cuprinde natura operațiunii, suma, scadența și dobînzile convenite. Cei doi contractanți fac schimb de înscrisuri, fără ca numele curtierului să apară în ele. **Curtierul** este remunerat printr-un comision primit de la cel ce ia cu împrumut. **Casele de reescontare** (în număr de șase) au drept clientelă întreprinderile financiare autorizate să opereze pe piața monetară. Ele împrumută de la unele din aceste întreprinderi pentru a reîmprumuta altora, fie cu aceeași scadență, mulțumindu-se cu o mică diferență de dobînză, fie cu scadențe diferite, de exemplu, ele subscriu bonuri de tezaur pe un an sau consimt să dea împrumuturi pe un an, doi sau mai mult, acoperindu-se prin împrumuturi mai scurte de pe o zi pe alta, pe trei luni etc. Diferențele de dobînză între aceste două serii de împrumuturi constituind marja lor de beneficiu.

Funcționarea pieței monetare. Piața monetară franceză în cadrul căreia se fac tranzacții în fiecare zi lucrătoare, își desfășoară activitatea la Paris, unde marile bănci își centralizează rezervele lor, existînd și cîte un punct de legătură și la Lyon și Marsilia.

Forma tranzacțiilor. Operațiunile pe piața monetară franceză îmbracă formele cele mai diverse: cumpărări sau vânzări ferme de efecte, simple înregistrări într-un cont bancar, pensuni de efecte etc.³

Comparativ cu alte piețe monetare, piața monetară franceză nu are mai multe segmente (piețe) caracterul ei fiind relativ închis, întrucît sînt autorizate numai anumite instituții să participe la ea.⁴

Un exemplu de piață monetară organizată pe mai multe segmente (piețe) este piața monetară americană. Un prim segment îl formează piața titlurilor de stat pe termen scurt unde sînt negociate bonurile de tezaur și certificatele de tezaur emise de guvernul american. Acest segment are o tendință de creștere, deoarece, deși veniturile obținute

de pe urma efectelor negociate este mai mic, plasamentul banilor în ele este mai sigur.

Piața fondurilor federale constituie un alt segment al pieței monetare americane, cu acces limitat la nivelul băncilor americane. Existența și funcționarea acesteia este determinată de legislația bancară americană, prin care se cere băncilor să-și păstreze anumite rezerve obligatorii la Sistemul Federal de Rezervă. Cînd rezervele unei bănci scad sub un anumit plafon stabilit, ea se împrumută de la alte bănci care au înregistrat excedente la rezervele lor obligatorii. Alături de aceste piețe mai funcționează și piața scontului efectelor comerciale și piața scontului efectelor bancare. În primul caz societățile comerciale și industriale americane scontează (vînd înainte de scadență) diferite efecte comerciale în scopul reintregirii capitalului lor, iar în al doilea caz împrumuturile iau forma scontării efectelor bancare. În sfîrșit un alt segment al pieței monetare americane îl constituie piața împrumuturilor directe⁵ în cadrul căreia fondurile sînt luate cu împrumut de intermediari (pe această piață brokerii) care efectuează operații cu efecte de bursă. În cadrul acestei piețe, împrumuturile sînt încheiate cu rambursarea la cerere și numai într-o proporție redusă cu rambursarea la termene (pe 30, 90 zile etc.).

Un alt exemplu, al unei piețe monetare formată din mai multe segmente este piața monetară londoneză. În cadrul pieței londoneze segmentul principal îl ocupă piața scontului, a cărei activitate cuprinde negocierea tuturor categoriilor de hirtii de valoare, bonuri de tezaur, efecte comerciale, efecte bancare⁶ etc. Tranzacțiile sînt realizate în principal prin intermediul a 12 bănci de scont specializate, participînd însă și alte bănci asemănătoare ca profil, dar mai mici.

Piața împrumuturilor lansate de autoritățile locale în cadrul căreia sînt negociate titlurile de valoare pe termen scurt, în scopul acoperirii dezechilibrelor temporare ce apar între veniturile și cheltuielile bugetelor locale. Un alt segment al pieței monetare din Londra îl constituie piața împrumuturilor interbancare, asemănătoare în principiu cu piața fondurilor federale de la New York.

În cadrul reformei sistemului monetar al Angliei, intrat în vigoare la 20 august 1981, Banca Angliei a publicat o nouă listă a băncilor agreeate ale căror efecte comerciale vor fi primite la reescont de această instituție. Lista cuprinde 96 de bănci, față de 52 cîte erau în trecut, iar dintre acestea, 40 de bănci sînt bănci străine printre care figurează: Bank of America, Citibank American Express International Corp (S.U.A.), Bundesbank (R.F.G.), Société Générale, Banque Nationale de Paris (Franța) etc. Mărirea numărului de bănci este de natură să dea amploare

³ Christian Joffre, Sophie Ronbine, Le fonctionnement du marché monétaire en France, Cahiers économiques et monétaires, Nr. 8/1978.

⁴ O decizie din 27 iunie 1967 a fixat categoriile de instituții autorizate să participe la piața monetară franceză, acestea fiind strict nominalizate.

⁵ „broker's loans market“.

⁶ Se observă în acest caz că spre deosebire de piața monetară din New York unde efectele comerciale erau negociate pe un segment al pieței monetare și cele bancare pe alt segment, pe piața monetară londoneză sînt negociate pe același segment.

pieței efectelor comerciale negociate pe piața Londrei. Implicat aceasta va conduce la apariția și diversificarea segmentelor specifice pieței monetare și de capital londoneze, la acest nivel aparținând și interferența cu piața monetară internațională.

Atât în cadrul pieței monetare din New York cât și a celei londoneze, se observă că segmentarea pieței monetare pe tipuri de operații efectuate, sau hirtii negociate, determină o anumită structură a participanților specifică fiecărui segment. Această delimitare nu este strictă și absolută. Astfel, simultan o bancă londoneză poate lucra pe piața împrumuturilor interbancare dar și pe piața scontului etc.

În același timp, însăși această segmentare are un caracter dinamic. De la etapă la etapă, anumite segmente pot dispărea și apare altele noi. Exemplele prezentate constituind o „fotografie” la un moment dat.

Legată direct de piața monetară, atât prin originea apariției cât și prin o serie de elemente caracteristice comune, este piața de capital națională, uneori denumită și piața financiară națională.

Mecanismul de funcționare al pieței de capital naționale cuprinde pe de o parte, relațiile izvorite din atragerea și plasarea de fonduri pe termen mijlociu și lung, în accepțiunea clasică, de o instituție specializată, de regulă bancă, unor persoane fizice sau juridice, iar pe de altă parte mobilizarea fondurilor disponibile în economie la un moment dat prin emisiunea de hirtii de valoare. Într-o etapă inițială, la nivelul diferitelor țări, acordarea de credite pe termen mijlociu și lung de către bănci, deținea locul predominant.

Nevoile de fonduri tot mai mari, pe perioade relativ îndelungate, au determinat ca în mobilizarea acestora să se recurgă tot mai frecvent la emisiunile de hirtii de valoare. În ultimele două decenii, emisiunea de hirtii de valoare, în special obligațiuni, ca modalitate de mobilizare de fonduri pe termen mijlociu și lung a devenit predominantă. Astfel, a început ca noțiunea de piață financiară să fie tot mai des utilizată, înglobând alături de sensul strict legat de efectele financiare și creditele pe termen mijlociu și lung acordate de diferite instituții în sens clasic.

Din punct de vedere al delimitării stricte, piața financiară comportă două accepțiuni. În sens larg piața financiară cuprinde totalitatea relațiilor izvorite din emisiunea și plasarea și negocierea tuturor tipurilor de hirtii de valoare utilizate la nivelul unei țări pentru mobilizarea de fonduri pe termen mijlociu și lung, acestea fiind grupate în trei categorii: valori mobiliare: respectiv acțiunile și obligațiunile; împrumuturi pe titluri de credit — lombard, și împrumuturi ipotecare. În sens restrâns, piața financiară cuprinde numai piața obligațiunilor și acțiunilor, respectiv piața valorilor mobiliare⁷. În ultimul deceniu, emisiunea de obligațiuni a devenit principala cale de mobilizare a fondurilor pe termen mijlociu și lung. În principiu, cel ce dorește să mobilizeze un împrumut sub formă de emisiune de obligațiuni, contactează o instituție specializată sau cu o poziție autorizată pe piața capitalului. De regulă, grupuri bancare constituite în sindicate de garanțare și plasare a obligațiunilor.

Un astfel de sindicat bancar cuprinde: șeful de filă, sau conducătorul emisiunii, garanții și plasatorii. Șeful de filă se cere să aibă o poziție și o autoritate de necontestat pe piața financiară națională, el putând fi de exemplu o bancă (cel mai adesea). Rolul șefului de filă este important; negociază cu solicitatorul împrumutului condițiile emisiunii, alege momentul optim al emisiunii, contactează grupul garanților și al plasatorilor, asigură de regulă reușita întregii emisiuni etc. Conducătorul emisiunii reunește grupul garanților, format din diferite instituții, firme, bănci, în scopul de a lua ca fermă emisiunea, respectiv de a pune la dispoziția solicitatorului suma totală a împrumutului. Garanții de regulă, se angajează alături de emitent, participând la semnarea contractului. Conducătorul emisiunii are de asemenea sarcina de a repartiza emisiunea în sindicat și pe lângă celelalte instituții invitate direct ca participante sau doar cu titlu de plasatori⁸. Fiecare emisiune apoi este înregistrată într-un registru, pe tip de emisiune, durată, venit etc. și urmărită ca atare, iar cursul acesteia este publicat de o companie națională într-un buletin, de regulă al bursei de valori.

Această etapă, a emisiunii de hirtii de valoare, deci a unei prime confruntări între cererea și oferta de fonduri, constituie piața primară de capital, respectiv cel ce a solicitat fondurile și le-a mobilizat, iar cei ce au pus la dispoziție fonduri, au devenit posesori de hirtii de valoare în valori proporționale cu sumele oferite. Deoarece între momentul emiterii hirtii de valoare, deci al mobilizării împrumutului, și momentul stingerii acestuia, intervine de regulă un interval de timp mare (dar bineînțeles și din alte considerente) posesorii inițiali ai hirtii de valoare le pot vinde. În acest mod ei își recuperează înainte de termen sumele avansate, sau mai mult decât atât pot dobândi venituri suplimentare rezultate din cursul lor pe piață. Această zonă a operațiunilor cu hirtii de valoare constituie piața secundară de capital. Vinzarea și cumpărarea hirtii de valoare pe piața secundară se poate face de bănci sau de anumite persoane specializate în astfel de operațiuni, în funcție de particularitățile organizării pieței cu capital din țara respectivă sau la bursa de valori.

dr. M. NEGRUȘ

⁷ Costin C. Kirișescu, Relațiile valutare-financiare internaționale, Editura științifică și enciclopedică, București, 1978, p. 82—83.

⁸ Michel Laimond, Le rôle de Banques dans les émissions obligatoires, Crédit Lyonnais, Nr. 2, 1976.

documentar

Activitatea de cercetare științifică în țările membre ale C. E. E.

Evoluția cercetării științifice și tehnice în țările membre ale C.E.E. în perioada 1984—1987 va face obiectul unui program cadru elaborat la cererea Consiliului Ministerial.

Acest program cuprinde abordarea în contextul internațional a câtorva probleme și dificultățile actuale ale țărilor membre, cuprinzând, de asemenea, și unele orientări pe

termen mediu în probleme cum sînt: majorarea competitivității în domeniul agricol și industrial, îmbunătățirea exploatații și gestionării resurselor energetice și de materii prime, majorarea ajutorului pentru dezvoltare acordat țărilor în curs de dezvoltare, îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață și creșterea competitivității țărilor membre în domeniul cercetării tehnico-științifice.

Astfel, de la începutul anilor '80, țările membre se confruntă cu o serie de dificultăți majore, unul dintre efectele cele mai nocive ale crizei economice mondiale asupra țărilor membre ale C.E.E. fiind creșterea fără precedent a numărului șomerilor. Numărul lor a atins în prezent cifra de 10,7 milioane (9,6% din populația activă) urmînd ca pînă în anul 1985 să ajungă la 15 milioane¹. Programul apreciază că pentru a se ajunge din nou la o rată a șomajului de 2% pe an pînă în 1995, va fi necesară crearea unui număr de 1 milion de noi locuri de muncă pe an.

O altă dificultate sesizată de acest program se referă la instabilitatea capacității competiționale a majorității țărilor membre ale C.E.E. în relațiile cu alte țări. Este vorba în special de competitivitatea pe plan științific și tehnologic, atît în domeniul industrial cît și în cel agricol. Astfel, balanța comercială cu produse agricole a țărilor membre ale C.E.E. cu restul țărilor lumii rămîne în continuare deficitară, iar în ceea ce privește competitivitatea în domeniul industrial (care și pînă acum era destul de scăzută, mai ales în domeniul tehnologiilor de „virf”) se constată o deteriorare permanentă și vizibilă chiar în cadrul sectoarelor tradiționale (autoturisme și chimie). În final, toate studiile efectuate pe această temă în cadrul țărilor membre ale C.E.E. atrag atenția asupra necesității „reînvierii spiritului de creativitate științifică și tehnică” în cadrul Comunității.

Specialiștii apreciază, de asemenea, că gradul ridicat al dependenței de importurile energetice și de materii prime al țărilor membre ale C.E.E. determină în prezent necesitatea îmbunătățirii modului de exploatare și gestionare a resurselor energetice și de materii prime existente, utilizînd în acest scop reciclarea materialelor, exploatarea zăcămintelor cu conținut sărac de substanță utilă, utilizarea prioritară a formelor de energie reînnoibilă și a tehnologiilor care economisesc energie.

Pregătirea forței de muncă pentru schimbările ce se anticipează ca posibile în urma introducerii noilor tehnologii constituie, de asemenea, o problemă importantă aflată în atenția Comisiei executive a C.E.E. Se apreciază astfel, că introducerea noilor tehnologii va afecta aproximativ o treime din locurile de muncă existente în Europa creînd mari probleme sociale.

Programul preconizează o profundă restructurare a sectorului serviciilor, aceasta prezentînd pe termen lung un interes deosebit din punct de vedere al posibilității creării de noi locuri de muncă, al competitivității și participării sociale. De menționat faptul că în anul 1980 sectorul serviciilor deținea o pondere de 51% în totalul locurilor de muncă existente în țările membre ale C.E.E.

O altă problemă abordată în program este aceea a utilizării cît mai eficiente a terenurilor (incluzîndu-se aici și apele și resursele naturale reînnoibile) în sensul alegerii unui raport optim în utilizarea acestora pentru dife-

rite scopuri: agricultură, industrie, dezvoltare urbană, transporturi etc.

Raportul efectuat cu acest prilej de Comisia executivă a C.E.E. a acordat o atenție sporită activității de cercetare, apreciînd că cele 10 țări membre dețin un potențial de cercetare deosebit, totalul cheltuielilor în acest domeniu în anul 1982 fiind de aproximativ 20% din sursele alocate în acest scop în lume. Statisticile Comunității arată că în țările membre lucrează în prezent în activitatea de cercetare peste 1 milion de persoane, din care 350 mii sînt cercetători.

Comparația dintre cheltuielile bugetare pentru cercetare în țările membre C.E.E. în S.U.A. și Japonia evidențiază supremația Statelor Unite în acest domeniu.

Se constată, de asemenea, că nu numai cuantumul cheltuielilor variază foarte mult de la țară la țară, dar și distribuția cheltuielilor de cercetare între sectorul public (fonduri guvernamentale) și cel privat (industrie etc.) variază de la 50/50 pentru țările membre ale C.E.E. și S.U.A., la 30/70 pentru Japonia.

Conform datelor prezentate în raportul Comisiei executive, repartizarea cheltuielilor de cercetare în țările membre ale C.E.E. în anul 1982, pe principalele destinații, a fost următoarea: 63,66% pentru îmbunătățirea activității de exploatare și gestionare a resurselor energetice, 18,46% pentru majorarea competitivității industriale, 10,15% pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață (incluzîndu-se aici cheltuielile pentru protecția mediului înconjurător și sănătate), 1,36% pentru îmbunătățirea gestionării resurselor de materii prime și 1,85% pentru majorarea competitivității în domeniul agricol.

Volumul cheltuielilor alocate de la bugetul comunitar pentru cercetare în anul 1982 a atins cifra de 590 mil. ECU (592 mil. dolari), ceea ce reprezintă 2,6% din totalul cheltuielilor afectate.

Concluzionînd, raportul apreciază că, în ciuda majorării continue a fondurilor destinate cercetării în țările membre ale C.E.E. și a părții din bugetul comunitar alocate în acest scop, rezultatele obținute nu sînt la înălțimea eforturilor, în special în ceea ce privește cooperarea în domeniul tehnico-științific dintre țările membre.

În continuare se va face prezentarea succintă a principalelor direcții de dezvoltare ale activității de cercetare în țările membre ale Pieței comune, direcții luate în considerație și de programul cadru elaborat la cererea Consiliului Ministerial.

Astfel, pentru majorarea competitivității în domeniul agricol, programul cadru prevede alocarea unei sume de 130 milioane ECU (în prețuri constante ale anului 1982) pentru perioada 1984—1987, repartizarea acestei sume fiind de 115 milioane ECU pentru agricultură și 15 milioane ECU pentru pescuit².

După cum se știe acest sector reprezintă unul dintre sectoarele cheie ale politicii Pieței comune, aproximativ 70% din bugetul comunitar fiind utilizat pentru sprijinirea prețurilor produselor agricole. Din punctul de vedere al consumatorului din Piața comună importanța acestui

¹ În estimarea făcută se ține cont de posibilitatea aderării de noi membri.

² 1 ECU = 1,0026 \$ în 1982.

sector rezidă din faptul că peste 30% din totalul bugetului său casnic este utilizat pentru achiziționarea de alimente.

Direcțiile principale ale activității de cercetare în domeniul agricol vizează în principal apropierea politicilor diverselor țări în acest sector, obiectivele concrete referindu-se la reducerea disparităților dintre veniturile fermierilor și cele ale altor categorii sociale și, de asemenea a disparităților care rezultă din condițiile de producție diferite³, îmbunătățirea rentabilității fermelor nu numai pe seama creșterii producției, ci și prin reducerea costurilor de producție etc.

În ceea ce privește majorarea competitivității în domeniul industrial, programul prevede alocarea în acest scop în perioada 1984—1987 a unei sume de peste 1000 milioane ECU (în prețuri constante ale anului 1982).

Printre principalele obiective urmărite se constată alocarea unei sume de 30 milioane ECU pentru înlăturarea și reducerea diferențelor existente între țările membre în domeniul activității de standardizare a materialelor de referință⁴ și omogenizarea metodelor de măsură și control, 350 milioane ECU pentru sprijinirea industriilor convenționale și 680 milioane ECU pentru promovarea și implementarea noilor tehnologii (din care 600 milioane ECU în domeniul informaticii și 80 milioane ECU în domeniul biotehnologiei).

O atenție deosebită se acordă în cadrul acestui program, cercetării în domeniul gestionării și utilizării optime a materiilor prime, țările membre ale Pieței comune fiind puternic dependente de acest tip de importuri⁵.

Țările membre ale Pieței comune sînt nevoite, de asemenea, să-și acopere prin importuri peste jumătate din necesarul lor de lemn și produse lemnoase, deficitul balanței lor comerciale cu aceste produse figurînd pe locul II, după țitei.

Suma totală alocată în cadrul acestui program, în scopul gestionării și utilizării optime a materiilor prime, în perioada 1984—1987 se ridică la cifra de 80 milioane ECU (în prețurile anului 1982). Repartizarea procentuală a acestei sume pe obiective specifice este următoarea: 25% pentru explorare în domeniul minier, 40% pentru îmbunătățirea tehnologiilor de extracție și tratare a minereurilor, 25% pentru îmbunătățirea tehnologiilor legate de prelucrarea lemnului și a deșeurilor din lemn și 10% pentru îmbunătățirea tehnologiilor vizînd reciclarea materiilor prime.

Un alt obiectiv de maximă importanță în domeniul cercetării luat în considerație în acest program-cadru îl constituie îmbunătățirea gestionării resurselor energetice și reducerea dependenței energetice.

Suma totală alocată de țările membre ale Pieței comune în acest scop, în perioada 1984—1987 este de 1900 milioane ECU (în prețurile anului 1982), repartizarea acestei sume pe principalele destinații fiind următoarea: 540 milioane ECU pentru dezvoltarea tehnologiilor și reducerea riscurilor în domeniul nuclear; 480 milioane ECU în domeniul cercetării fuziunii nucleare controlate, 310 milioane ECU pentru dezvoltarea resurselor energetice reînnoibile și 520 milioane ECU pentru ridicarea eficienței consumului energetic.

Un alt obiectiv cuprins în programul-cadru de cercetare al țărilor membre ale Pieței comune este cel referi-

tor la ajutorul pentru dezvoltare acordat țărilor în curs de dezvoltare. În acest scop programul prevede alocarea unei sume de 150 milioane ECU, pentru perioada 1984—1987, repartizarea acestei sume pe destinații fiind următoarea: 50% pentru activitatea de cercetare în domeniul agricol, creșterea animalelor, exploatare forestieră și îmbunătățiri funciare, 10% pentru cercetarea în domeniul piscicol, 20% pentru cercetarea în domeniul ocrotirii sănătății, 15% pentru cercetarea în domeniul resurselor energetice și 5% pentru problemele ocrotirii mediului înconjurător.

Programul-cadru prevede, de asemenea, alocarea unei sume de cel puțin 270 milioane ECU (în prețurile anului 1982) în perioada 1984—1987, în domeniul cercetării privind îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață ale populației din țările membre ale Pieței comune.

Iolanda DĂDUIANU
I.E.M.

³ Aceste disparități provin din existența unor diferențe de structură între diversele ferme (mărime, dotare etc.) și a existenței unor factori de mediu care diferă foarte mult (climat, tip de sol etc.).

⁴ Materiale utilizate în domeniul nuclear, metrologie, analiza chimică, analiza proprietăților fizice și tehnologice.

⁵ Țările membre ale Pieței comune depind în proporție de aprox. 100% de importurile de fosfați, crom, cobalt, mangan, molibden, platină, titan, vanadiu, niobiu și tantal.

Redactor coordonator : dr. Ioan GEORGESCU

Sub tipar:

SERVICIILE PUBLICE

Lucrarea tratează, în 12 capitole, competența, procedura și taxa de timbru, privind :

- transmiterea bunurilor (vînzări, succesiuni, donații)
- acte de stare civilă și autoritate tutelară
- impozite și certificate privind starea financiară
- permise și autorizații
- autentificări și legalizări de acte
- acțiuni judecătorești
- titluri executorii
- plingeri și contestații
- servicii sociale și medicale
- servicii comunale și de spațiu locativ.

contract economic

Consecințe ale neprimirii produselor din import

Conținutul specific al drepturilor și obligațiilor rezultând din contractul economic de comision impune soluții adecvate în privința răspunderii părților pentru neîndeplinirea îndatoririlor ce le revin.

S-a stăruit, în mod constant, asupra deosebirilor care există între poziția furnizorului din contractul de livrări și aceea a întreprinderii de comerț exterior comisionare în cadrul realizării operațiunilor de import. Această stăruință este pe deplin justificată dacă se are în vedere faptul că deosebirea de substanță dintre cele două categorii de drepturi și obligații la care ne referim nu este întotdeauna sesizată sau recunoscută.

În materie de decontări, Legea nr. 9/1972, tocmai în considerarea specificității la care ne referim, a reglementat, prin art. 155, un regim derogator în ceea ce privește condițiile în care unitatea comitentă își poate menține refuzul întemeiat pe neprimirea produselor din import. Astfel, „în cazul când primirea și recepționarea mărfurilor din import nu se efectuează în termen de 20 zile de la data primirii facturilor de la întreprinderile de comerț exterior, beneficiarii sint obligați să dispună plata documentelor în cauză, cu dreptul de a refuza ulterior eventuale diferențe, în funcție de verificare și recepție, în cadrul termenelor și condițiilor din contractele externe”.

Condiționarea dreptului de refuz ulterior de respectarea termenelor și condițiilor din contractele externe este consecința firească a faptului că întreprinderea de comerț exterior încheie contractul extern în folosul unității comitente, pe baza mandatului primit de la aceasta, fără să devină unitate furnizoare cu drepturile și obligațiile proprii unei asemenea unități.

În considerarea specificității la care ne-am referit, părțile stabilesc, uneori, clauze contractuale pe deplin adecvate raporturilor de comision. Într-un asemenea contract s-a prevăzut că în cazul constatării unor lipsuri cantitative sau calitative la mărfurile importate, comitentul are obligația de a transmite comisionarului, în termenele prevăzute în contractul extern, sau în actele normative, actele de constatare în scopul reclamării acestor lipsuri la furnizorul extern, precizându-se însă că reclamațiile transmise comisionarului nu dau dreptul comitentului de a refuza total sau parțial, valoarea mărfii importate.

În aceste condiții, refuzul de plată al unității comitente bazat pe lipsurile cantitative constatate la destinație s-a apreciat a fi nejustificat, această unitate fiind obligată să suporte toate consecințele refuzului pe care l-a practicat.

Soluția a fost confirmată de către primul arbitru de stat, prin Decizia nr. 3602/1982, reținându-se că întreprinderea de comerț exterior „și-a îndeplinit obligațiile ce i-au revenit în calitate de comisionară, în sensul că a intervenit la furnizorul extern pentru complotarea lipsurilor reclamate, transmitând reclamația și stăruind în rezolvarea ei, astfel că în sarcina acesteia nu se poate reține nici o culpă pentru neîndeplinirea obligațiilor decurgând din contractul de comision”.

În aprecierea unor astfel de situații este necesar să se țină seama de ansamblul normelor de drept aplicabile raporturilor complexe pe care le implică realizarea operațiunilor de import.

Astfel, s-a considerat că refuzul de plată al unității comitente pe motivul lipsei totale a mărfii facturate de întreprinderea de comerț exterior comisionară se justifică în condițiile în care produsele s-au pierdut în timpul transportului, iar unitatea comitentă nu avea calitatea de a-l acționa pe căraș pe baza avizului de reexpediere Romtrans ce s-a transmis (Decizia P.A.S. nr. 335/1983).

Într-adevăr, neprimind nici produsele și nici scrisoarea de trăsură aferentă, unitatea comitentă nu avea dreptul ca, în calitate de destinatară în contractul de transport, să-l acționeze pe căraș pentru daunele corespunzătoare pierderii produselor în timpul transportului. Așadar în urma unei soluții de obligare la plată, unitatea comitentă s-ar fi văzut în situația de a suporta definitiv valoarea unor produse pe care nu le-a primit și pe care nu o putea recupera de la cărașul vinovat pentru nepredarea produselor la destinație.

De data aceasta s-a considerat că întreprinderea de comerț exterior nu poate fi scutită de suportarea unor consecințe patrimoniale pe motivul îndeplinirii obligațiilor care i-au revenit în calitate de unitate comisionară. Astfel, cunoscând faptul că lipsa totală a produselor la destinație a determinat refuzul de plată al unității comitente, întreprinderea de comerț exterior trebuia să-l sesizeze neîntârziat pe furnizorul extern pentru ca acesta, în calitate de expeditor în contractul de transport, să-și exercite contra cărașului drepturile rezultând din nepredarea transportului la destinație, aceasta constituind — alături de cesionarea dreptului de a-l acționa pe căraș — unica posibilitate de a se localiza prejudiciul, în condițiile date, la unitatea realmente vinovată de pierderea produselor.

O altă rezolvare s-ar fi impus dacă lipsa n-ar fi fost totală, ci doar parțială. În această ipoteză, unitatea comitente, aderând în contractul de transport (prin efectul primirii scrisorii de trăsură și a unei părți din produsele expediate), avea dreptul de a-l acționa pe căraș pentru ceea ce nu i s-a predat. Ca atare, nu se putea pune problema localizării prejudiciului la întreprinderea de comerț exterior comisionară.

Rezultă deci, că, în materia importului, au incidentă și produc consecințe juridice, în privința raporturilor interne, nu numai contractul economic de comision și cel extern, dar și reglementările aplicabile contractului de transport. De aici, necesitatea de a se cunoaște și respecta aceste reglementări.

I. ICZKOVITS

Agenda secretarului de consiliu popular

Scoaterea din funcțiune a fondurilor fixe din administrarea consiliilor populare

Mijloacele fixe, principalele elemente din activul unui patrimoniu, sint „acea parte a fondurilor de producție ale unităților socialiste care participă în procesul de muncă cu întreaga valoare de întrebuintare, dar care se consumă și își transmit valoarea asupra produsului cerut nu dintr-o dată, ci treptat, de-a lungul mai multor cicluri de producție”.

Se consideră că fac parte din grupa mijloacelor fixe, conform prevederilor Legii nr. 62/1968, art. 2, numai bunul, obiectul singular sau complexul de obiecte care în-

deplinește în mod cumulativ, următoarele condiții: are valoare de inventar de cel puțin 500 lei și durata de serviciu normată mai mare de un an. Deși legiuitorul nu este consecvent în folosirea terminologiei folosind fiind expresia „mijloace fixe“, când aceea de „fonduri fixe“ considerăm întemeiată opinia exprimată în literatura juridică potrivit căreia denumirea de „fonduri fixe“ este improprie deoarece prin fonduri, strict economic, se înțeleg sursele de finanțare ale mijloacelor fixe și circulante, respectiv fonduri pentru dezvoltare, fonduri pentru mijloace circulante, fonduri pentru acțiuni sociale etc. (Alexandru Deteșan, *Probleme de drept economic și comerț internațional*, Ed. „Revista economică“, 1982, p. 28).

Scoaterea din funcțiune a mijloacelor fixe este reglementată de Decretul nr. 49 din 16 februarie 1982. Prin scoaterea din funcțiune a fondurilor se înțelege demolarea, demontarea sau dezmembrarea acestora, valorificarea ansamblelor, subansamblelor, pieselor componente și materialelor rezultate din dezmembrare, precum și scăderea din gestiunea unităților a valorii fondurilor fixe.

Pentru a fi scos din funcțiune un mijloc fix trebuie să întrunească cumulativ următoarele condiții:

- să aibă durata de serviciu normată, expirată;
- să prezinte un grad avansat de uzură;
- să nu mai poată primi o altă destinație sau utilizare în cadrul economiei naționale;
- costul reparării și modernizării lor să depășească 60% din valoarea de înlocuire a fondului fix.

Decretul nr. 49/1982 precizează că prin valoarea de înlocuire se înțelege „suma cheltuielilor necesare a se efectua pentru procurarea unui fond fix nou, echivalent cu cel propus a fi scos din funcțiune, la care se adaugă cheltuielile de transport, montare și punere în funcțiune“. Pentru fondurile fixe la care nu se poate stabili valoarea de înlocuire, aceasta se consideră egală cu valoarea de inventar.

Propunerile de scoatere din funcțiune a fondurilor fixe vor fi însoțite de măsuri concrete privind valorificarea și recuperarea acestora.

La consiliile populare municipale, orașenești, comunale, la instalațiile finanțate din bugetele consiliilor populare ai căror conducători au calitatea de ordonatori terțiari, la unitățile subordonate, la unitățile autofinanțate, precum și la cele finanțate din alte fonduri legal constituite, analiza și avizarea documentației de scoatere efectivă din funcțiune a fondurilor fixe și de valorificare a ansamblelor, subansamblelor, pieselor componente și materialelor rezultate din dezmembrarea acestora se efectuează, de comisii, numite de conducătorul unității socialiste. Comisia se compune din cel puțin 5 membri și anume:

- secretarul comitetului executiv sau al biroului executiv al consiliului popular, respectiv persoana desemnată de conducătorul unității, președinte;
- un contabil;
- delegat al organelor financiar-bancare;
- alți specialiști.

Secretarul comisiei va fi desemnat de președinte dintre membrii acesteia. Comisia verifică la fața locului îndeplinirea condițiilor de scoatere din funcțiune și realitatea datelor cuprinse în documentație. Constatările se consemnează într-un „proces verbal de scoatere din funcțiune a fondurilor fixe“ care se depune conducătorului unității în termen de 5 zile de la primirea documentației complete. Avizul favorabil al comisiei se supune dezbaterii și aprobării de către comitetul (biroul) executiv al consiliului popular, respectiv. Dacă documentația însoțită de organul local al administrației de stat se referă la mijloacele fixe ce depășesc competențele de aprobare stabilite conform art. 7 din Decret, documentația împreună cu procesul verbal se înaintează organului ierarhic superior.

Documentația privind scoaterea efectivă din funcțiune a mijloacelor fixe se întocmește conform prevederilor pct. II din anexa nr. 1 la decret. Documentația cuprinde nota privind starea tehnică a mijlocului fix propus a fi scos din funcțiune și termenul la care trebuie efectuată dezmembrarea sau defaectarea, la care se anexează următoarele acte și avize: — devizul estimativ al reparației capitale, din care să rezulte că aceasta depășește 60% din valoarea de înlocuire, comunicarea comitetului executiv al consiliului popular județean în subordinea căruia se află organul local al administrației de stat care a propus scoaterea din funcțiune a mijloacelor fixe din care să rezulte că nu au fost solicitate pentru preluare de alte unități socialiste în termen de 60 de zile de la transmiterea acestor mijloace fixe. Pentru mijloacele fixe care se încadrează în prevederile art. 13 din decret (durata normală neexpirată), avariate prin accidente, incendii sau calamități naturale, documentația se completează și cu actul constatator al avariei.

Potrivit art. 16 din decret în cazul în care se constată că degradarea sau uzura avansată a fondurilor fixe propuse a fi scoase din funcțiune se datorește gospodăririi necorespunzătoare sau neefectuării la timp și în bune condiții a lucrărilor de întreținere și reparații, se vor lua măsuri de recuperare a pagubei de la persoanele vinovate, potrivit legii.

De asemenea, scoaterea efectivă din funcțiune a fondurilor fixe cu durata de serviciu normată expirată înainte de aprobarea documentației de către organele în drept, precum și a fondurilor fixe cu durata de serviciu normată neexpirată, înainte de aprobarea lor prin decret al Consiliului de Stat sau prin decret prezidențial constituie contravenție și este sancționată, potrivit art. 25 din decret cu amendă de la 3000 la 10000 lei. Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac de către personalul cu atribuții de control și inspecție din cadrul MATMCGFF, Comitetului de Stat al Planificării și Inspectoratului General de Stat pentru Investiții-Construcții, de personalul de inspecție financiară al Ministerului Finanțelor și de personalul de inspecție al băncilor, anume împuterniciți de conducerea acestor organe.

Vasile ILIE

OFERTE ● OFERTE ● OFERTE ● OFERTE ● OFERTE ● OFERTE

**INTREPRINDEREA DE
AUTOTURISME PITEȘTI
COLIBAȘI**

Telefon : 14800 Telex 18226

CUTIE DE VITEZE SR 113—114—116

- Capac 1131701552 buc. 1
- Melc 0681701546 buc. 183

- Pinion 1141701583 buc. 562
- Pinion 1161701032 buc. 1018
- Pinion 1141701582 buc. 1054
- Pinion 1131701543 buc. 446
- Cap schimbător 1131702511 buc. 146
- Tambur 2111701560 M buc. 3
- Suport arc 2111702233 buc. 1200
- Siguranță arc 1141701601 buc. 790
- Cap limitator 1131702507 buc. 1400
- Pinion 1131701515 buc. 52
- Pinion 1131701514 buc. 51

- Știft 1131701571 buc. 700
- Pinliță M 10×1,25—4071/69 buc. 2600
- Pinion 1131701544 buc. 1454
- Bilă Ø 10 5906/66 buc. 100
- Știft 2111702233 buc. 1700
- Placă 1131702508 buc. 1000
- Capac 206—305 buc. 1500
- Pinion km. 1161701061 buc. 804
- Pinion km. 0681701552 buc. 428
- Suport km. 1131701555 buc. 212

- Inel sincron 1141701566 buc. 4681
- Inel sincron 1141701536 buc. 323
- Levier 1131702505 buc. 481
- Flanșă 2111701307 M buc. 2
- Furcă 1141702519 buc. 25
- Cap schimbător 1131702514 buc. 33
- Prezon 12×50 N 1006—20 buc. 160
- Splint 3,5×35 1991—61 kg. 5
- Furcă 1131702521 buc. 67
- Piuliță M 14×2 STAS 4071/69 buc. 2200
- Bueșe 1131701586 buc. 6760
- Cep fix 2061701725 buc. 4246
- Cep elastic 1141701569 buc. 4831
- Cap litarator 1131702507 buc. 1400
- Dop 262—514 buc. 1000
- Mele 1161701062 buc. 169

CUTIE DE VITEZE SR 114 FORESTIER

- Pinion 114F1701544 buc. 102

CUTIE DISTRIBUȚIE SR 114

- Capac 1141801311 M buc. 232
- Tambur 1141801330 A buc. 81
- Tambur 1141801330 M buc. 69
- Mele km. 1141801242 buc. 138
- Prezon M 10×50 buc. 460
- Surub 1141801332 buc. 2300
- Prezon 8×20 N 1009—03 buc. 10100
- Prezon 10×25 N 1009—09 buc. 4600
- Carcasă rulment 180100004 buc. 1

CUTIE DE VITEZĂ SR 131

- Capac 1311701041M buc. 52
- Capac 1311701018 buc. 30
- Capac 1311701021 buc. 101
- Ax secundar 1321701029 P buc. 37
- Pinion 1311701037 buc. 146
- Pinion 1311701015 buc. 280
- Pinion 1311701014 buc. 128
- Pinion 1311701013 buc. 59
- Priză 1311701051 buc. 74
- Tren 1311701011 buc. 263
- Inel 2111701221 buc. 213
- Pinion km. 1311702052 buc. 172
- Șurub M 8×16 STAS 4845/70 buc. 200
- Prezon 1311700002 buc. 1930
- Dop 262—513 buc. 710
- Capac 1131702001 buc. 2
- Nit cu cap 5×22 kg. 15
- Garnitură 1201701021 buc. 50
- idem 1311701042 buc. 90
- idem 1311701020 buc. 1000
- idem 1311700030 buc. 50
- Manetă 1311701221 buc. 23
- Inel ans. 1311701033 D buc. 109
- Manșon 1311701045 buc. 35
- Sincron 1311701043 buc. 87
- Pinion 1311701032 buc. 69
- Pană 1311701012 buc. 16
- Capac 1311701017 buc. 30
- Siguranță 1311701035 buc. 9
- Ax secundar 1311701029 buc. 69
- Mele km. 1311701060 buc. 154
- Pinion 1311701025 buc. 9
- Pinion 1311701039 buc. 231
- Butuc 2111701254 buc. 75
- Furcă 1311702007 buc. 150
- Furcă 1311702011 buc. 56
- Furcă 1311701004 buc. 43
- Capac 1201701020 buc. 22

- Priză 1311701051 buc. 25
- Inel sincron 1311701044 buc. 4492
- idem 1311701053 buc. 971
- Pinion 1311701026 buc. 149

CUTIE DISTRIBUȚIE SR 132

- Capac 1321801321 buc. 10
- idem 1321801311 buc. 7
- idem 1321801225 buc. 23
- idem 1321801258 buc. 2125
- Pinion 1321801201 buc. 62
- idem 1321801202 buc. 207
- idem 1321801204 buc. 306
- idem 1321801205 buc. 163
- Priză 1321801281 buc. 28
- Priză ans. 1321801280 buc. 9
- Ax 1321801301 buc. 196
- Capac 1321801291 buc. 103
- Ax 1321801203 buc. 7
- Capac 1321801241 buc. 30
- Capac 1321801243 buc. 2
- Țeavă 1211801040 buc. 2340
- Mele 1321801265 buc. 10
- Mufă 1321801272 buc. 4
- Ax 1321801271 buc. 14

CUTIE VITEZE AUTOBUZ 206

- Capac 2061701741 buc. 303
- Capac 2061701719 buc. 176
- Capac 2061701715 buc. 152
- Capac 20617002701 buc. 5
- Pinion 1131701512 buc. 292
- Furcă 2061702714 buc. 14
- Furcă 1131701524 buc. 19
- Cap schimb. 2061702713 buc. 1645
- idem 2061702717 buc. 545
- Levier 2061702704 buc. 214
- Furcă 2061702709 buc. 110
- Tren 2061701711 buc. 109
- Pinion 2061701712 buc. 415
- Pinion 2061701763 buc. 1231
- idem 2061701742 buc. 21
- idem 2061701760 buc. 433
- Garnitură 2061700001 buc. 1100
- idem 2061701739 buc. 850
- idem 2061701716 buc. 260
- idem 2061702725 buc. 1000
- idem 2061702727 buc. 100
- Piuliță 2061702728 buc. 57
- Mele 2061701746 buc. 157
- Buton 2061702512 buc. 190
- Furcă 2061702711 buc. 128
- Burduf 2061702259 buc. 33
- Pirghie 1131701523 buc. 36

INTREPRINDEREA MECANICĂ VASLUI
Str. Metalurgiei, nr. 4

OȚEL PENTRU SCULE

- Rp. 5, fi 140 kg. 2800
- Rp. 5, 150 kg. 900
- W. 3355 180 kg. 600
- W. 3316 kg. 300

OȚEL CARBON SCULE

- U.7.A. fi 180 kg. 1500
- idem 180 kg. 1500
- idem 150 kg. 700

- OSC 12. 150 kg. 600
- idem 150 kg. 400
- idem 8 kg. 400
- idem 7 130 kg. 200
- idem 120 kg. 700
- idem 100 kg. 400
- idem 100 kg. 600
- idem U 7 A kg. 1600
- OSC 80 kg. 2900
- idem 70 kg. 500
- idem 60 kg. 1300
- idem 50 kg. 300
- U. 7. A. 50 kg. 700
- U.10.A 45 kg. 400
- OSC 7 fi 40 kg. 300
- idem 40 kg. 300
- U.7.A. 40 kg. 400
- U.10.A. 30 kg. 160
- OSC 7 kg. 200
- idem 30 kg. 400
- OSC 10 28 kg. 200
- U.10.A. 25 kg. 100
- U.7.A. 22 kg. 200
- U.10.A. 20 kg. 100
- OSC 10 18kg. 100
- OSC 18 16 kg. 100
- OSC 10 16 kg. 200
- OSC 7 15 kg. 40
- OSC 8 14 kg. 100
- OSC 12 10 kg. 130
- OSC 10 10 kg. 140
- OSC 7 10 kg. 150
- OSC 12 6 kg. 100

OȚEL ALIAT

- H.12. 120 kg. 200
- RUL 350×350 kg. 2000
- W 2080 fi 400 kg. 1100
- UM 18 70 kg. 200

LAMINATE INOX

- Tb 8×1000×2000 W 4301 kg. 482
- 12×2000×6000 kg. 180
- 12×2000×6000 W 4541 kg. 585
- 14×1500×6000 kg. 1680
- 14×1500×6000 kg. 912
- Oțel inox fi 8 kg. 249
- idem 10 W 4571 kg. 201
- idem 10 kg. 992
- idem 18 kg. 146
- idem 20 AKVEX kg. 785
- idem 28 W 4571 kg. 185
- idem 32 W 4571 kg. 100
- idem 32 kg. 183
- idem 36 kg. 190
- idem 38 kg. 622
- idem 40 kg. 561
- idem 40 kg. 475
- idem 42 kg. 621
- idem 45 AKVUS kg. 1500
- idem 50 W 7362 kg. 141
- idem 80 AKVES kg. 249
- idem 80 W 4571 kg. 358
- idem 90 W 4571 kg. 242
- idem 120 ESW 17347 kg. 312
- idem 130 W 4571 kg. 225
- idem 130 W 4571 kg. 555
- idem 140 W 4571 kg. 1405
- idem 160 12.H.18 NIOT kg. 351
- Oțel lat 16×10 W 3355 kg. 103
- idem 25×5 kg. 474
- idem 30×5 W 4571 kg. 459
- idem 30×5 kg. 400
- idem 35×5 kg. 885

- idem 35×5 kg. 781
- idem 40×6 kg. 92
- idem 40×6 kg. 118
- idem 40×6 kg. 168
- idem 45×6 kg. 963
- Oțel hexagon H.10 kg. 396
- idem H.10 kg. 624
- idem H.17 kg. 336
- idem H.17 kg. 244
- idem H.19 kg. 232
- idem H.24 kg. 386
- idem H.30 kg. 400

MOTOARE

- ASI 0,25/1500 B.3 buc. 580
- ASI 0,37/750 B.3 buc. 7
- ASI 0,37/750 B.3 buc. 35
- ASI 0,37/1500 B.3 buc. 18
- ASI 0,37/1000 B.3 buc. 14
- ASI 0,55/1500 B.3 buc. 30
- ASI 0,55/1000 B.3 buc. 25
- ASI 0,75/1500 B.3 buc. 101
- ASI 0,75/750 B.3 buc. 10
- ASI 0,75/1500 B.3 buc. 72
- ASI 0,75/1500 B.3 buc. 51
- ASI 1,1/750 B.3 buc. 4
- ASI 1,1/750 B.3 buc. 1
- ASI 1,1/750 B.3. buc. 2
- ASI 1,5/1500 B.3 buc. 158
- ASI 2,2/750 B.3 buc. 8
- ASI 2,2/750 B.3 buc. 4
- ASI 2,2/1500 B.3 buc. 363
- ASI 2,2/3600 B.3 buc. 50
- ASI 4/750 B.3 buc. 81
- ASI 4/1500 B.3 buc. 1
- ASI 4/3000 B.3 buc. 8
- ASI 4/1000 B.3 buc. 28
- ASI 5,5/1500 B.3 buc. 4
- ASI 5,5/1500 B.3 buc. 165
- ASI 5,5/1500 B.3 buc. 640
- ASI 5,5/750 B.3 buc. 2
- ASI 5,5/750 B.3 buc. 31
- ASI 5,5/3000 B.3 buc. 19
- ASI 5,5/3000 B.3 buc. 5
- ASI 7,5/750 B.3 buc. 8
- ASI 7,5/750 B.3 buc. 3
- ASI 7,5/1500 B.3 buc. 36
- ASI 7,5/1000 B.3 buc. 10
- ASI 7,5/1000 B.3 buc. 6
- ASI 11/750 B.3 buc. 4
- ASI 11/750 B.3 buc. 42
- ASI 11/750 B.3 buc. 5
- ASI 11/1000 B.3 buc. 3
- ASI 11/1000 B.3 buc. 2
- ASI 22/1500 B.3 buc. 5
- ASI 22/750 B.3 buc. 5
- ASI 30/750 B.3 buc. 9
- ASI 55/1000 B.3 buc. 13
- ASI 0,45/08×750/1500 buc. 17
- ASI 0,75/1000 buc. 52
- ASI 1,1/750 B.3 buc. 25
- ASI 1,1/3000 B.3 buc. 1
- ASI 4/750 B.3 NAV buc. 3
- ASI 6,8/4,8×750/1500 buc. 11
- ASI 11/750 TH.2 buc. 1
- ASI 16,5/3000 LDE buc. 105
- ASI 55/1000 buc. 6
- ASI 11/7,5×3/6 750×1500 buc. 17
- ASI 0,37/1000 B.5 buc. 52
- ASI 0,37/1000 B.5 buc. 107
- ASI 0,37/1500 B.5 buc. 19
- ASI 0,55/1000 B.5 buc. 8
- ASI 0,75/1500 B.5 buc. 50
- ASI 1,1/1000 B.5 buc. 8
- ASI 1,5/1000 B.5 buc. 7

- ASI 1,5/3000 B.5 buc. 35
- ASI 2,2/1000 B.5 buc. 154
- ASI 3/1500 B.5 buc. 70
- ASI 3/1500 B.5 buc. 2
- ASI 11/1500 B.5 buc. 58
- ASI 5,5/1000 B.5 buc. 2
- ASA 0,55/1500 buc. 7
- ASA 0,75/1000 buc. 8
- ASA 1,1/750 buc. 4
- ASA 1,5/1000 buc. 9
- ASA 1,5/3000 buc. 13
- ASA 1,5/3000 buc. 24
- ASA 2,2/1000 buc. 14
- ASA 2,2/1000 buc. 29
- ASA 2,2/1500 buc. 70
- ASA 3/1000 buc. 5
- ASA 4/1500 buc. 100
- ASA 5,5/1500 buc. 13
- ASA 5,5/3000 buc. 80
- ASA 7,5/1500 buc. 26
- ASA 11/1500 buc. 1
- ASA 18,5/3000 buc. 2
- ASA 22/1000 buc. 5
- ASA 1,1/750 buc. 1
- ASA 0,37/1000 buc. 35
- ASA 0,75/1500 buc. 20
- ASA 1,5/1500 B.3 B.5 buc. 20
- ASI 0,75/1000 B.3/B.5 buc. 52
- ASI 7,5/1500 B.3/B.5 buc. 7
- PBC 142 buc. 6
- 1903 buc. 3
- TCD 28×1000 buc. 1
- FCS 1×1000 buc. 2
- CC 1,1×750 buc. 1
- ASA 0,75/1500 buc. 60

MOTOREDUCTOARE

- 1-Red. 2 H. 180×8×6 buc. 1
- 2-H. 570×25 f.m. buc. 1
- 3-NA 71. f.m. HO.1... buc. 2
- 2-LA 20. HO.5. f.m. buc. 4
- Motored. 3.LA 71 0.37/750 HO.1. buc. 2
- Reductor 3 NA 50 f.m. buc. 1
- 3-LA 71 — 0,55/750 HO.1 buc. 6
- 3-NA 71 — 0,75/750 HO.5 buc. 6
- 3-LA 71 — 0,75/1500 HO.1 buc. 8
- 3-OA 71 — 1,1/750 IP 54 HO.5. buc. 17
- 2-IA 20 — 1,1/1000 HO. 1 buc. 4
- 2-IA 16 — 1,1/1000 HO.1 buc. 2
- 3-NA 71 — 1,1/1000 IP 54 HO. 1 buc. 1
- 3-NA 71 1,1×1000 IP 54 HO.5 buc. 2
- 2-IA 16 1,1×1000 IP 54 HO.1 buc. 1
- 2-IA 16 1,1×1000 HO.1 buc. 2
- 3-NA 71 1,1×1500 IP 54 HO.5 buc. 6
- 3-IA 45 1,1×1500 IP 54 HO.1 buc. 1
- M.2 VM 63 F 232—31,25 1,1×1500 buc. 4
- 3-NA 71 — 1,5×1500 HO.5 buc. 2
- 3-OA 71 1,5×1000 HO.5 buc. 1
- M.2. VM 100 62,5 F.232 f.m. buc. 3
- 2-IA 20 1,5×1500 IP 54 HO.1 buc. 6
- 3-NA 56 1,5×1000 HO.1 IP. 54 buc. 3
- M.2 VM 80 F 232 31,25 1,25×1500 buc. 9
- 3-RA 71 2,2×750 HO.1 buc. 1
- 2-IA 20 2,2×1000 IP 54 HO.1 buc. 2
- M.2. VM 100 F.232 31,25 2,2/1000 buc. 3
- 2-LA 16 2,2×1000 HO.1 buc. 1

- 2-LA 20 2,2×1000 HO.5 buc. 3
- 3-NA 45 2,2×1500 IP 54 HO.1 buc. 1
- 2-LA 16 2,2×1500 IP 54 HO.5 buc. 5
- 2-LA 16 2,2×1500 IP 54 HO. 1 buc. 1
- 3-NA 45 3×1500 IP 54 HO.1 buc. 1
- 2-NA 16 4×1000 IP 54 HO.1 buc. 4
- 2-OA 20 5,5×1000 IP 54 HO.5 buc. 2

RULMENȚI

- NJ 204 buc. 1
- NJ 207 buc. 6
- NU 211 NA buc. 20
- NU 216 E buc. 10
- NU 218 E buc. 20
- NU 222 NA buc. 80
- 222/215 buc. 1
- NU 226 MANA C.3 buc. 100
- NU 228 buc. 8
- NU 233 MANA buc. 5
- NU 236 buc. 11
- Q 306 buc. 5
- NJ 306 EC.3 buc. 69
- NJ 306 NA buc. 12
- NJ 306 buc. 8
- NJ 307 NA buc. 20
- NU 307 E. buc. 20
- NU 309 E. buc. 10
- NU 310 MA buc. 6
- NU 310 E. buc. 6
- NU 310 E. buc. 12
- NU 315 EC.3 buc. 265
- NU 420 MA buc. 70
- 1212 buc. 40
- 1222 buc. 10
- 1311 buc. 100
- 2200 buc. 255
- 2207 2 RS buc. 400
- 2213 KC.5 buc. 665
- 2213 KC.5 buc. 176
- 2218 buc. 138
- NN 3011 K. buc. 21
- NN3016 KP.41. buc. 5
- NN 3016 K. buc. 5
- NN 3030 KP. 41 buc. 4
- NN 3056 KP.51. buc. 8
- 3206 buc. 100
- NA 4905 buc. 200
- RNA 4905 buc. 25
- 6009 buc. 200
- 6020 buc. 42
- 6022 buc. 50
- 6034 buc. 26
- 6218 buc. 200
- 6226 buc. 152
- 6310 2 RS buc. 50
- 6315 P.6.A. buc. 209
- 6315 P.6.A. buc. 169
- 6320 P.6. auto buc. 396
- 6403 buc. 2000
- 6405 buc. 2000
- 6407 (407) buc. 7000
- 6410 buc. 200
- 6904 buc. 12
- 7212 buc. 5
- 7214 buc. 6
- 7306 K (30306) buc. 4
- 7306 K buc. 19
- 7528 buc. 4
- 16606 buc. 14
- 16012 buc. 10
- 16012 buc. 10
- 22215 BJB buc. 5

- 22215 buc. 8
- 22216 buc. 100
- 22216 W 33 C.3 buc. 50
- 22216 CC.3 buc. 60
- 22216 K. buc. 12
- 22216 W.33 C.3 buc. 82
- 22226 C.4. buc. 15
- 22309 buc. 20
- 22311 C buc. 1925
- 22313 C. buc. 200
- 22314 buc. 50
- 22320 W 33 buc. 23
- 23028 buc. 50
- 23034 buc. 50
- 23130 buc. 19
- 23130 buc. 102
- 23130 buc. 12
- 30207 buc. 50
- 30212 buc. 2000
- 30213 buc. 300
- 30215 buc. 500
- 30216 A buc. 312
- 30218 A buc. 50
- 30221 A buc. 1
- 30308 AMA buc. 10
- 30320 buc. 100
- 30320 buc. 25
- 32206 buc. 30
- 32208 E buc. 2185
- 32210 A buc. 300
- 32211 buc. 150
- 32212 buc. 50
- 32224 buc. 50
- 32226 buc. 51
- 32310 A buc. 238
- 32310 A buc. 200
- 32312 buc. 15
- 32360 buc. 6
- 35320 A buc. 50
- 51100 buc. 4
- 51106 buc. 2
- 51106 buc. 14
- 51109 buc. 12
- 51109 P.6 buc. 10
- 51111 buc. 29
- 51112 buc. 2
- 51115 buc. 13
- 51116 buc. 16
- 51117 P.5 buc. 4
- 51200 buc. 8
- 51202 P.6. buc. 6
- 51211 buc. 2
- 51212 P.6 buc. 4
- 51311 buc. 1
- 51312 buc. 886
- 51409 buc. 4
- 52210 P.6 buc. 12
- 52308 buc. 2
- 109906 buc. 8
- 425720 TAFI buc. 6
- 4336206 buc. 2
- 18115 (18180 XP) buc. 1
- 2007960 M buc. 4
- NAK 7040 MKY buc. 15

ELECTRICE

- Bandă Kantal kg. 291
- Idem kg. 161
- Cond. Fy 10 mm². kg. 1000
- Idem 35 mm². kg. 1267
- Cond. AFY 16 mm². kg. 2210
- Contact TCA 4140470 kg. 190
- Contact TCA 4472590 kg. 620
- Contact TCA 4473210 kg. 240

- Contact TCA 4473210 buc. 40
- idem 4471250 buc. 125
- Idem 4344550 buc. 172
- idem 4140470 buc. 50
- Siguranță ultra rapidă 5.A buc. 227
- Buton BF 6 buc. 40
- Buton cam. 65 buc. 154
- Cleme T fi 35 buc. 20
- Cheie cam. fără lampă 1185 buc. 16
- idem buc. 50
- Comutator came 1724 buc. 100
- idem YD 63.A. 1764 buc. 14
- idem C 63 32020201 buc. 10
- idem C 4032020201 buc. 20
- Comutator 320020207 buc. 60
- idem C. 1632020201 buc. 20
- Conectori 50 mm buc. 672
- idem 35 mm buc. 80
- Întrerupător 0525 buc. 62
- idem 586 buc. 47
- Limitator 6131 buc. 50
- idem 6123 buc. 15
- Micro 5979 buc. 100
- idem 5978 buc. 100
- idem 3312 buc. 60
- idem 3374 buc. 40
- idem 3366 buc. 30
- idem 6960 buc. 150
- idem 6132 buc. 50
- idem 3351 buc. 30
- Releu TSA 1011 buc. 30
- idem TSA 10111 buc. 200

ELEMENTE HIDRAULICE

- Cil. hidr. CHD 160 125.55 buc. 26
- Distrib. hidraulic 64.11.05.110 buc. 150
- Placă de bază buc. 121
- Supapă 731012.00131 buc. 30
- Supapă Drosel 8122.12.101 buc. 4

REACTIVI

- Oxid de zinc kg. 98
- Carbonat de bariu kg. 6600
- Bicarbonat de Na. kg. 300
- Na. persodic metalic kg. 13
- Clorură de Ca. kg. 100
- Caliu persulfuric buc. 10
- Moftanat de Cu. kg. 148

METALE DURE PLĂCI

- H.1—11—25 kg. 213
- P.30 SPCN — 120.304 buc. 3831
- P.30 PTMR 160.312 buc. 4000
- P.30 SPMR 090304 buc. 4645
- P.30 TNMG 220416 buc. 3999
- TNMG 220—412 buc. 5000
- K.20 B.25 kg. 1105
- K.10 B.20 buc. 354
- P.30 A.12 buc. 1000
- P.10 B.32 buc. 52
- K.10 B.32 buc. 231
- K.10 B.25 buc. 202
- P.30 E.32 buc. 137
- P.30 E.25 buc. 1003
- K.30 A.40 buc. 100
- P.30 A.40 buc. 45

PIETRE POLIZOR

- 350×30×90 40 M buc. 57
- 350×25×3 90 M buc. 81
- 350×30×5×90 — 150 J buc. 247
- 350×25×4 127 buc. 108

- 350×25×3×127 60 M buc. 77
- 350×25×3×127 60 M buc. 308
- 400×10×203 180 J. buc. 3
- 400×10×203 50 K buc. 9
- 400×50×203 25 K buc. 6
- 400×63×127 40 M buc. 18
- 400×40×203 360 K. buc. 6
- 400×40×127 80 M buc. 3
- 406×3,5×25,4 buc. 16
- 450×63×203 25 M buc. 1
- 450×63×127 25 M buc. 15
- 500×150×305 40 M buc. 26
- 500×40×127 80 M buc. 8
- 500×150×304 40 M buc. 23
- 500×100×305 60 M buc. 13

A.M.C.-uri

- Termocuple 11.465.800.10 buc. 26
- Ampermetre I.E.G. 72.0.400.A buc. 4
- idem 0—400 buc. 2
- M.90—600 buc. 2

DIVERSE MATERIALE

- Cuțite rotă 2537—006 buc. 30

PIESE SCHIMB

- Rezistență EV 117 electroplat — formă Balkankar buc. 4
- Limitator tip K 66 110 V 2,5 Balkankar buc. 4

- Diferențial EC 3020100 platf. Balkankar bun. 7
- Lanț sarcină ridicat electrostivuitoar 31 Balkankar buc. 5
- Prize EP 011 Balkankar buc. 13

SIMERINGURI

- 13×26×9 buc. 115
- 14×28×7 buc. 2200
- 15×35×8 buc. 137
- 16×30×7 buc. 500
- 17×28×7 buc. 100
- 17×35×7 buc. 148
- 18×35×10 buc. 101
- 20×30×6 buc. 429
- 20×30×7 buc. 300
- 20×35×7 buc. 100
- 32×45×7 buc. 2747
- 30×50×10 buc. 1300
- 35×45×7 buc. 1000
- 35×60×8 buc. 300
- 35×60×12 buc. 300
- 35×60×7 buc. 3500
- 35×75×12 buc. 150
- 35×62×12 buc. 150
- 38×58×12 buc. 950
- 38×52×7 buc. 800
- 40×50×5 buc. 1100
- 40×55×7 buc. 150
- 40×62×10 buc. 4600
- 42×55×7 buc. 600
- 40×60×7 buc. 175
- 40×60×12 buc. 100
- 40×62×8 buc. 700
- 40×70×12 buc. 1677
- 40×72×10 buc. 129
- 42×65×12 buc. 555
- 45×62×10 buc. 197
- 45×62×10 buc. 300
- 45×65×12 buc. 200
- 45×72×11 buc. 100

— 45×55×5 buc. 100
 — 48×65×10 buc. 300
 — 48×69×10 buc. 400
 — 48×70×12 buc. 800
 — 48×70×12 buc. 2031
 — 50×65×8 buc. 200
 — 50×68×8 buc. 2000
 — 50×72×12 buc. 700
 — 50×80×10 buc. 250
 — 52×68×8 buc. 100
 — 52×75×10 buc. 400
 — 55×85×10 buc. 2800
 — 56×66×7 buc. 200
 — 60×80×10 buc. 500
 — 62×80×12 buc. 300
 — 62×93×12 buc. 440
 — 63×90×10 buc. 75
 — 65×85×12 buc. 334
 — 65×80×12 buc. 100
 — 65×90×12 buc. 400
 — 65×98×12 buc. 50
 — 68×85×7 buc. 100
 — 70×80×5 buc. 2000
 — 70×100×10 buc. 50
 — 70×100×10 buc. 70
 — 72×100×12 buc. 2200
 — 80×105×12 buc. 200
 — 80×100×12 buc. 300
 — 80×105×13 buc. 1100
 — 80×105×12 buc. 200
 — 80×110×12 buc. 274
 — 80×110×13 buc. 375
 — 80×110×13 buc. 450
 — 85×110×12 buc. 888
 — 85×110×13 buc. 188
 — 85×110×12 buc. 400
 — 90×110×13 buc. 350
 — 90×115×13 buc. 50
 — 95×120×13 buc. 400
 — 100×125×12 buc. 310
 — 100×130×15 buc. 146
 — 100×130×15 buc. 200
 — 105×130×13 buc. 219
 — 110×130×14 buc. 948
 — 110×130×12 buc. 50
 — 110×135×14 buc. 229
 — 110×140×13 buc. 115
 — 115×125×15 buc. 100

— 120×150×12 buc. 300
 — 120×140×15 buc. 200
 — 120×140×15 buc. 274
 — 125×150×12 buc. 121
 — 130×150×14 buc. 125
 — 130×160×14 buc. 200
 — 130×160×15 buc. 464
 — 135×170×15 buc. 100
 — 170×200×15 buc. 900
 — 180×220×15 buc. 100
 — 190×155×15 buc. 300
 — 190×220×15 buc. 300
 — 200×230×15 buc. 224
 — 200×230×15 buc. 100

ELECTROZI

— Electrozi superbazici fi 4 kg. 6000
 — El. fontă 25 kg. 708
 — El. MOC Cr. 1 B. fi 5 kg. 4336
 — El. Favorit 48 T. fi 2 kg. 182
 — El. 42. B. fi 25 kg. 118
 — El. Moc. Cr. 1. B. fi 3 25 kg. 999
 — Carbură %olfram fi 5 kg. 60

MOTOARE ELECTRICE
GABARIT 63—80

— MAR 0,06/1500 220 buc. 71
 — ASI 0,25/1500 2/3 B.3 buc. 581
 — ASI 0,25/1500 2/3 B.3 buc. 572
 — ASI 0,25/1500 2/3 B.3 buc. 100
 — ASI 0,37/750 2/3 B.3 buc. 7
 — ASI 0,37/750 2/3 B.3 buc. 35
 — ASI 0,37/1500 2/3 B.3 buc. 18
 — ASI 0,37/1000 2/3 B.3 buc. 10
 — ASI 0,37/1500 2/3 B.5 buc. 12
 — ASI 0,45/0,8/750/1500 2/3 B.3 buc. 17
 — ASI 0,55/1000 2/3 B.5 buc. 4
 — ASI 0,55/1000 2/3 B.3 buc. 25

GABARIT 90—132

— TCB 1/100 buc. 2
 — ASI 1,1/750 2/3 B. 3 buc. 30
 — ASI 1,1/1500 2/3 B. 5 buc. 100
 — ASI 1,1/3000 2/3 B. 3 buc. 1
 — ASI 1,5/1000 2/3 B. 3 buc. 148
 — ASI 2,2/1500 2/3 B. 3 buc. 371

— ASI 2,2/1000 2/3 B. 5 buc. 30
 — ASI 2,2/1000 2/3 B. 3 buc. 3
 — ASI 3/1000 2/3 B. 3 buc. 8
 — ASI 4/750 2/3 B. 3 buc. 81
 — ASI 4/1000 2/3 B. 3 buc. 26
 — ASI 4/1500 2/3 B. 3 buc. 17
 — ASI 5,5/1500 2/3 B. 3 buc. 177
 — ASI 5,5/1500 2/3 B. 3 buc. 640
 — ASI 5,5/750 2/3 B. 3 buc. 20
 — ASI 5,5/3000 3/6 B. 3 buc. 25
 — ASI 6,8/4,5/750/1500 3/6 B. 3 buc. 11

GABARIT 160—200

— ASI 7,5/750 3/6 B. 3 buc. 8
 — ASI 7,5/1000 3/6 B. 3 buc. 14
 — ASI 7,5/3000 3/6 B. 3 buc. 2
 — ASI 11/750 3/6 B. 3 buc. 3
 — ASI 11/750 3/6 B. 3 buc. 42
 — ASI 11/1500 3/6 B. 3 buc. 2
 — ASI 11/1500 3/6 B. 5 buc. 51
 — ASI 11/750 3/6 B. 3 buc. 5
 — ASI 11/1000 3/6 B. 3 buc. 3
 — ASI 11/7,5/750/1500/3/6 B. 3 17
 — ASI 18,5/1000 B. 3 3/6 buc. 8
 — CO. 16/2500 B. 3 IP 20 buc. 3
 — ASI 22/750 3/6 B. 3 buc. 5
 — ASI 30/750 3/6 B. 3 buc. 9
 — ASI 30/1500 3/6 B. 3 buc. 16

GABARIT I.M.F. BUCUREȘTI

— ASA 0,37/1000 2/3 B. 3 buc. 30
 — ASA 0,55/1000 2/3 B. 3 buc. 3
 — ASA 1,1/750 2/3 B. 3 buc. 2
 — ASA 1,5/1000 2/3 B. 3 buc. 9
 — ASA 1,5/3000 2/3 B.3 buc. 24
 — ASA 2,2/1000 2/3 B. 3 buc. 14
 — ASA 2,2/1000 2/3 B. 3 buc. 19
 — ASA 3/1000 2/3 B. 3 buc. 18
 — ASA 4/1500 2/3 B. 3 buc. 100
 — ASA 5,5/1000 2/3 B. 3 buc. 7
 — ASA 5,5/1500 2/3 B. 3 buc. 8
 — ASA 5,5/3000 3/6 B. 3 buc. 54
 — ASA 7,5/1500 3/6 B. 3 buc. 20
 — MUF 16,5/3000 LDE buc. 108
 — ASA 18,5/3000 3/6 B. 3 buc. 2
 — ASA 22/1000 3/6 B. 3 buc. 5

practică arbitrală comentată

● **AMBALAJE. PRELUNGIREA TERMENULUI DE RESTITUIRE. CONDIȚII.** Potrivit art. 22 pct. 3 din Normativul de utilizare și circulație a ambalajelor, paletelor și containerelor aprobat prin Ordinul nr. 96/1981 al MATMCGFF, în cazul în care pentru anumite produse ritmul de desfășurare cu amănuntul nu corespunde termenelor stabilite pentru restituirea ambalajelor, întreprinderile furnizoare de marfă pot prelungi termenele de restituire, la cererea beneficiarilor, cu avizul direcției comerciale a Consiliului popular județean, respectiv a Direcției generale comerciale a C.P.M.B. Avizul direcției comerciale trebuie comunicat de beneficiarii furnizorului de marfă cu cel puțin 10 zile înainte de expirarea termenului de restituire pentru a obține prelungirea acestui termen. (Dec. PAS nr. 2422/1982).

● **RECLAMAȚIA ȘI ACȚIUNEA CONTRA CĂII FERATE ÎN CONVENȚIA SMGS**

Potrivit art. 29 § 1 din Convenția SMGS, dreptul de a intenta acțiunea întemeiată pe contractul de transport aparține acelei persoane care are dreptul de a prezenta reclamația împotriva căii ferate, iar conf. art. 28 § 7 din aceeași convenție, prezentarea reclamațiilor către calea ferată se face, în cazul pierderii totale a mărfii, de către predător, cu condiția prezentării duplicatului scrisorii de trăsură sau de către destinatar, cu condiția prezentării scrisorii de trăsură ori a duplicatului acesteia. Conform art. 30 § 1 din Convenția SMGS, reclamațiile și acțiunile împotriva căii ferate izvorâte din contractul de transport privind despăgubirile pentru pagubele pricinuite, pot fi prezentate în decurs

de 9 luni, iar potrivit § 2 pct. 2 pentru despăgubirile privind pierderea totală a mărfii, acest termen se calculează după trecerea a 30 zile de la expirarea termenului de executare a contractului de transport. (Dec. PAS nr. 2512/1982).

● **DECONTAREA PROIECTELOR DE SPECIALITATE**

Potrivit art. 42 din Instrucțiunile de aplicare „Regulamentul privind contractul de proiectare”, plata lucrărilor ce fac obiectul contractelor intervenite între proiectantul general și proiectantul de specialitate pe de o parte și proiectantul de specialitate și beneficiar, pe de altă parte, se face de beneficiar direct către proiectantul de specialitate pe baza documentelor de plată întocmite de proiectantul de specialitate, semnate și de către proiectantul general, acesta din urmă având obligația de a le introduce la banca finanțatoare. (Dec. PAS 2428/1982).

Mihai PASCU

Întrebări și răspunsuri

● **CONSILIUL POPULAR COMUNAL MIRZĂNEȘTI, Teleorman** — Potrivit dispozițiilor Decretului nr. 46/1982 toate categoriile de personal beneficiază de majorarea retribuției tarifare. Evident, și persoana încadrată cu contract de muncă pe durată determinată pentru înlocuirea unui cadru didactic, dacă acesta este retribuit potrivit Legii nr. 57/1974.

● INSPECTORATUL JUDEȚEAN PENTRU PROTECȚIA PLANTELOR,

Vilcea — Pentru stabilirea indemnizației de concediu de odihnă, pentru lunile în care s-a acordat săptămîna redusă de lucru, ciștigurile se împart la 24,4 zile, iar pentru lunile în care nu s-a acordat săptămîna redusă de lucru ciștigurile din luna respectivă se împart la 25,5. În legătură cu modul concret de calcul al concediului de odihnă în astfel de cazuri și în raport cu situațiile de fapt, vă recomandăm să solicitați relații suplimentare la oficiul raporturi de muncă din direcția de resort din localitatea dv.

● CENTRUL DE INFORMATICA ȘI ORGANIZARE, București

— Potrivit dispozițiilor art. 3 din Decretul nr. 46/1982 toate categoriile de pensionari (inclusiv cei de invaliditate) beneficiază de compensație în raport de cuantumul pensiei. În cazul pensionarilor de invaliditate de gr. III încadrați în muncă cu 1/2 normă se acordă jumătate din compensație din fondul asigurărilor sociale de stat, odată cu plata pensiei convenite potrivit Legii nr. 3/1977.

● ALEXANDRU SAJGO, Gheorghieni

— În cazul cînd dv. nu ați efectuat concediul de odihnă pentru anul 1983 pînă la data încetării contractului de muncă pentru pensionare potrivit art. 19 din Legea nr. 26/1967 și pct. 26 din precizările Ministerului Muncii nr. 2038 din 1968, aveți dreptul la compensarea în bani a concediului de odihnă proporțional cu timpul cuprins între începutul anului calendaristic și data încetării raporturilor de muncă.

● ELENA ALBICI, Vinju Mare

— În prevederile art. 41 alin. 3 din Legea nr. 57/1974 se încadrează numai personalul din compartimentele funcționale ale unității, personalului din secții fiindu-i aplicabile prevederile art. 41 alin. 2 din Legea nr. 57/1974.

● EXPLOATAREA DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ ȘI LOCATIVĂ, Luduș

— Trecerea în cadrul aceleiași unități a unei contabile pe post de controlor prestării serviciilor și a contro-

lorului pe postul de contabil nu contravine prevederilor decretelor nr. 367/1980 și nr. 461/1982, întrucît nu devine nici un post vacant.

● PETRE CÎMPEANU, București

— Nu înțelegem calculul din exemplul dat. Acesta este însă sigur eronat, întrucît pentru luna în care nu a beneficiat de săptămîna redusă de lucru persoana în cauză are dreptul la 2 zile de concediu, iar pentru celelalte 11 luni i se cuvin 22 zile de concediu.

● TOMEL TITI VOICU, Sibiu

— Potrivit prevederilor Decretului nr. 1037/1968, republicat în anul 1978, școlile militare de ofițeri activi sînt instituții militare de învățămînt cu nivel de pregătire echivalent cu aceea al instituțiilor civile de învățămînt cu durată similară. În consecință, urmează să vă adresați comisariatului militar de care aparțineți pentru ca în raport de specialitatea școlii și a activității depuse în cadrele M.A.N. și în conformitate cu prevederile Legii nr. 12/1971 să puteți cunoaște care anume funcții TESA puteți ocupa în ramura gospodăriei comunale.

● MIHAI GRIGORIU, București

— În conformitate cu prevederile art. 12 (3) din Legea nr. 26/1967 concediile de odihnă se programează la sfîrșitul anului pentru anul următor. În cazul cînd o persoană încadrată cu contract de muncă nedeterminat a fost planificată și a efectuat concediul de odihnă înainte de pensionare, aceasta nu trebuie să restituie indemnizația corespunzătoare lunilor nelucrate pînă la sfîrșitul anului respectiv. Dacă această persoană nu a efectuat concediul de odihnă pînă la pensionare, compensarea în bani se face numai pentru timpul efectiv lucrat. Potrivit art. 19 (5) din legea menționată mai sus sînt obligate să restituie indemnizația pentru timpul nelucrat numai persoanele care au încetat activitatea în temeiul art. 135, și 130 lit. i, j și k din Codul muncii.

● IDRICEANU MIHAELA, Tătărani, Vaslui

— Referitor la condițiile de trecere de la învățămîntul superior cursuri fără frecvență la cursuri de zi urmează să vă adresați Ministerului Educației și Învățămîntului. Studenții învățămîntului superior fără frecvență beneficiază, potrivit H.C.M. nr. 1052/1962, de un concediu de studii fără plată de 30 zile anual. În afara acestui concediu nu este nici un impediment legal ca unitatea să vă acorde și alte concedii fără plată dacă interesele acestora permit.

● AURELIA SAUDU, Pitești

— Potrivit dispozițiilor art. 5 (2) din Decretul nr. 246/1977, cînd soțul nu este încadrat în muncă, soția poate beneficia de alocația de stat pentru copii dacă este încadrată cu contract de muncă pe durată nedeterminată. Trebuie să anunțe însă unitatea cînd soțul se încadrează în muncă.

Referitor la a doua întrebare vă comunicăm că potrivit art. 41 lit. j din Legea nr. 5/1978 republicată, directorul întreprinderii poate să încadreze și să elibereze din funcție personalul executiv din unitate și alt personal care nu intră în competența organelor de conducere colectivă, inclusiv în cazul abaterilor disciplinare. Dispozițiile art. 64 lit. t din decretul menționat mai sus se referă la săvîrșirea unor abateri grave de către cadre cu funcții de conducere sau alt personal, situații cînd pot hotărî desfășurarea contractelor de muncă adunarea generală a oamenilor muncii sau adunările oamenilor muncii din secții, ateliere sau alte unități de producție.

● ANA BOAR, Turda

— Absolvenților învățămîntului superior curs seral sau fără frecvență nu le sînt aplicabile prevederile Decretului nr. 54/1975 cu privire la repartizarea absolvenților de învățămînt superior cursuri de zi și la efectuarea stagiului. În consecință, dv. nu puteți fi încadrat pe un post de economist devenit vacant și supus blocării în termenul prevederilor Decretului nr. 367/1980 atît timp cît acționează dispozițiile acestui act normativ.

● DAN NICOLAE, Miercurea Ciuc

— O absolventă a Institutului de artă, specialitatea decorator ceramică nu putea fi legal încadrată în funcția de maistru sau la C.T.C., întrucît nu îndeplinea condițiile de studii și vechime sau calificare prevăzute de Legea nr. 12/1971 pentru asemenea funcții. În speța relatată la întrebarea a doua încadrarea este corectă, întrucît situația nu se încadrează în prevederile art. 194 din Legea nr. 57/1974.

● ÎNTEPRINDEREA AGRICOLĂ DE STAT, Curtea de Argeș

— Prevederile Decretului nr. 367/1980 nu interzic promovarea muncitorilor în categorii superioare. În ceea ce privește promovarea din funcția de medic veterinar în cea de medic veterinar principal (Decretul nr. 367/1980 și anexele decretelor de aprobare a planurilor unice de dezvoltare economico-socială pe anii 1980—1983), aceasta este posibilă numai în măsura în care posturile corespunzătoare acestor funcții, devenite vacante, nu sînt supuse blocării.